

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านช่องอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

นางขวัญเรือน โคกขุนทด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

ขวัญเรือน โศกขุนทด : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านช่องอู่

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ชาญ ณ ลำปาง , 238 หน้า

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการติดตามและประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 ว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด ชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก บริหารจัดการกองทุนตนเอง เรียนรู้เพื่อการพึ่งพา กระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก และมีภูมิคุ้มกันชุมชนเข้มแข็ง ดำเนินการประเมินโครงการตามรูปแบบ CIPP Model เพื่อศึกษาบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โดยพิจารณา 3 หน่วยระบบ คือ บริบท การบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และการดำเนินกิจกรรมผู้กู้แต่ละราย ประชากรที่ศึกษาคือ ชาวบ้านช่องอู่จำนวน 272 ครัวเรือน ใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นตัวแทนแต่ละระบบ โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ร้อยละ 30 เป็นผู้ให้ข้อมูล เก็บข้อมูลโดยใช้แบบรายงานต่างๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติมด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สังกัดศึกษาเอกสาร และจัดเวทีประชาคม เมื่อได้ข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์ โดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักวิเคราะห์เชิงระบบทั้ง 3 ระบบ จากการพิจารณาตัวแปร ตัวชี้วัด จากหน่วยระบบย่อย โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ เกิดอาชีพใหม่ รายได้เพิ่มขึ้น เกิดการเรียนรู้ มีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และชุมชนเข้มแข็งขึ้น ถึงแม้ว่ากองทุนหมู่บ้านช่องอู่จะมีอุปสรรคปัญหาข้อด้อยบ้าง แต่โดยรวมแล้ว มีประโยชน์เป็นอย่างมากต่อชุมชน ผู้ที่สนใจสามารถนำงานวิจัยนี้ไปใช้เพื่อก่อประโยชน์สืบไป

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา... *ขวัญเรือน โศกขุนทด*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ดร.พงษ์ชาญ*

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคล ต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ชาญ ฌ ลำปาง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อาจารย์ ดร. พัฒนา กิติอาษา และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- นางสาวจันทร์เพ็ญ ประคำแหง ที่กรุณาช่วยแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่บกพร่อง และจัดพิมพ์รูปเล่มให้ถูกต้องและรวดเร็ว
- ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณ พี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

นางขวัญเรือน โศกขุนทด

กันยายน 2545

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ชาญ ณ ลำปาง)

กรรมการสอบ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ชาญ ณ ลำปาง)

(อาจารย์ วิทธีวช โมพี)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ เดือน พ.ศ.

= 7 6/4 2545

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ซ
สารบัญแผนที่	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	3
4. วิธีการดำเนินการ	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	7
6. คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. เอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	8
2. เอกสารของกองทุนหมู่บ้านชองอู่	11
3. บทความและเอกสารอื่นๆ ที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน	12
4. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล	14
5. สรุปผลการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง	17

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	
1. วิธีการประเมินโครงการ / รูปแบบการประเมิน	18
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	19
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	21
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	30
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	32
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	33
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	52
3. ผลการประเมินผลวิธีทำธุรกิจของผู้รู้	84
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	85
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	90
2. วิธีดำเนินการ	90
3. ผลการดำเนินการ	90
4. สรุปและอภิปรายผล	93
5. ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. เอกสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ	99
ภาคผนวก ข. เอกสารของกองทุนหมู่บ้านช่องอยู่	149
ภาคผนวก ค. แบบรายงาน บร.1 – บร.12	183
ประวัติผู้เขียน	238

สารบัญแผนภาพ

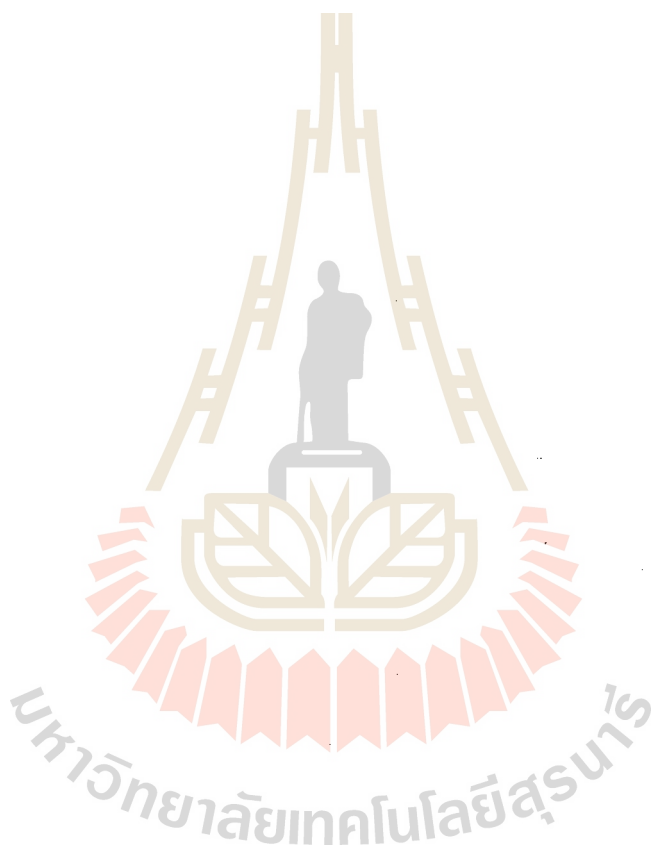
แผนภาพที่	หน้า
1. วัดช่องอู่	48
2. งานบุญวันออกพรรษาวัดช่องอู่	49
3. งานบุญผ้าป่าวัดช่องอู่	49
4. การร่วมกันซ่อมแซมทำนบกั้นน้ำของสมาชิกในชุมชน	52
5. การจัดเวทีเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านระดับตำบลจอหอ	55
6. การจัดเวทีวิเคราะห์ทำแผนแม่บทชุมชนระดับตำบลจอหอ	56
7. นางสาวศรีวิทย์ แสงจอหอ ผู้ผู้ประกอบการอาชีพบริการเสริมสวย บ้านช่องอู่	68

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร	41
2. ตารางแสดงจำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ	42
3. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะอาชีพ	44
4. ตารางแสดงจำนวนครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	44
5. ตารางแสดงจำนวนรายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว	45
6. ตารางแสดงปฏิทินประเพณีหมู่บ้านช่องอู่จำแนกตามเดือน	50
7. ตารางแสดงรายชื่อ ตำแหน่ง ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่	53
8. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้กู้ จำแนกตามการพิจารณาได้รับอนุมัติให้กู้	57
9. ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพทำนา	58
10. ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพทำสวน	60
11. ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์	61
12. ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพค้าขาย	63
13. ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพบริการ	67
14. ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพ อุตสาหกรรมในครัวเรือน	69
15. ตารางแสดงรายได้เป็นตัวเงินของผู้กู้แยกตามกลุ่มอาชีพ	71
16. ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพทำนา	72
17. ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพทำสวน	74
18. ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์	75
19. ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพค้าขาย	77
20. ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพบริการ	81
21. ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพ อุตสาหกรรมในครัวเรือน	82

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านชองอู่	4
2. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตัฟเฟิลปีม	16

สารบัญแผนที่

แผนที่ที่

หน้า

1. แผนที่หมู่บ้านช่องอู่

40

บทที่ 1

บทนำ

การทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ และการประเมินโครงการ มีหน้าที่ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุน ได้ ทำการศึกษา และประมวลสาระทางหลักวิชาการ เกี่ยวกับความเป็นไปของกองทุนหมู่บ้านชองอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จนสำเร็จระดับหนึ่ง และพร้อมที่จะนำหลักวิชาการที่ประมวลได้นั้น เสนอต่อผู้ที่ต้องการจะทราบ อันจะก่อประโยชน์สืบไป

1. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยประสบปัญหาความยากจนมาโดยตลอด ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่สำคัญ ของการพัฒนาประเทศ ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง ส่วนหนึ่งเกิดมาจากการไม่มีทุน และขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพให้เป็นแหล่งรายได้มากขึ้น สร้างงานสร้างรายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลได้มองเห็นความสำคัญของปัญหานี้ และมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่ง พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แลงลงต่อรัฐสภาถึงแนวทางแก้ปัญห เศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) โดยรัฐบาลจะจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง แห่งละ 1 ล้านบาท สำหรับแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนอันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

หมู่บ้านชองอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุน รับผิดชอบโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 เพื่อจะทราบถึงภาพสะท้อนที่ชัดเจน ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าเป็นอย่างไร อันเป็นเครื่องชี้ให้เห็นผลสำเร็จและข้อบกพร่องของโครงการ เพื่อจะปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เห็นสมควรให้มีการประเมินโครงการ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักศึกษาลำดับปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านช่องอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจ้อหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 เป็นระยะเวลา 10 เดือน ต้องติดตาม และประเมินโครงการ นำเสนอในรูปของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบ จึงได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านช่องอู่ สารนิพนธ์นี้ จึงวิเคราะห์ประสิทธิภาพ และจุดบกพร่องของกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ และมุ่งที่จะวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ เพื่อให้เห็นถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการแก้ไข ผลดีจากการประเมิน จะเป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบได้ตัดสินใจ และปฏิบัติงานเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอนาคตต่อไปบรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ ในประเด็นต่อไปนี้

2.1.1 หมู่บ้านช่องอู่มีกองทุนหมุนเวียน เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

2.1.2 หมู่บ้านช่องอู่มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 หมู่บ้านช่องอู่มีกระบวนการพึ่งตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจของหมู่บ้านช่องอู่ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในหมู่บ้านช่องอู่ มีศักยภาพและความเข้มแข็ง ด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดี ในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ และปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายขององค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

2.4 เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ในทัศนะของประชาชนบ้านช่องอู่ และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

3. กรอบแนวคิดทฤษฎี

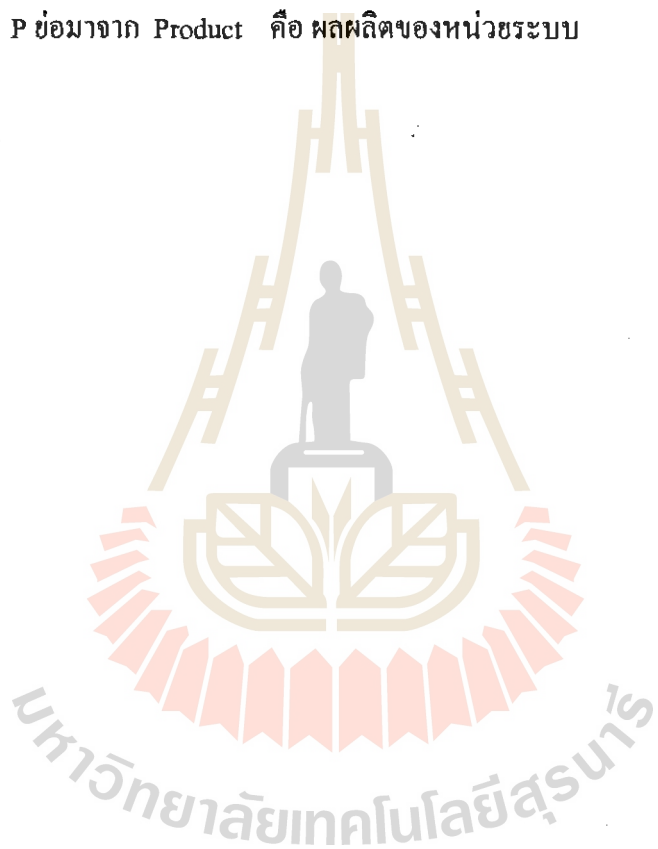
กรอบแนวคิดทฤษฎี ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้แก่ ต้นแบบความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยที่อักษรมีความหมาย ดังนี้

C ย่อมาจาก Context คือ บริบทของหน่วยระบบ

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ

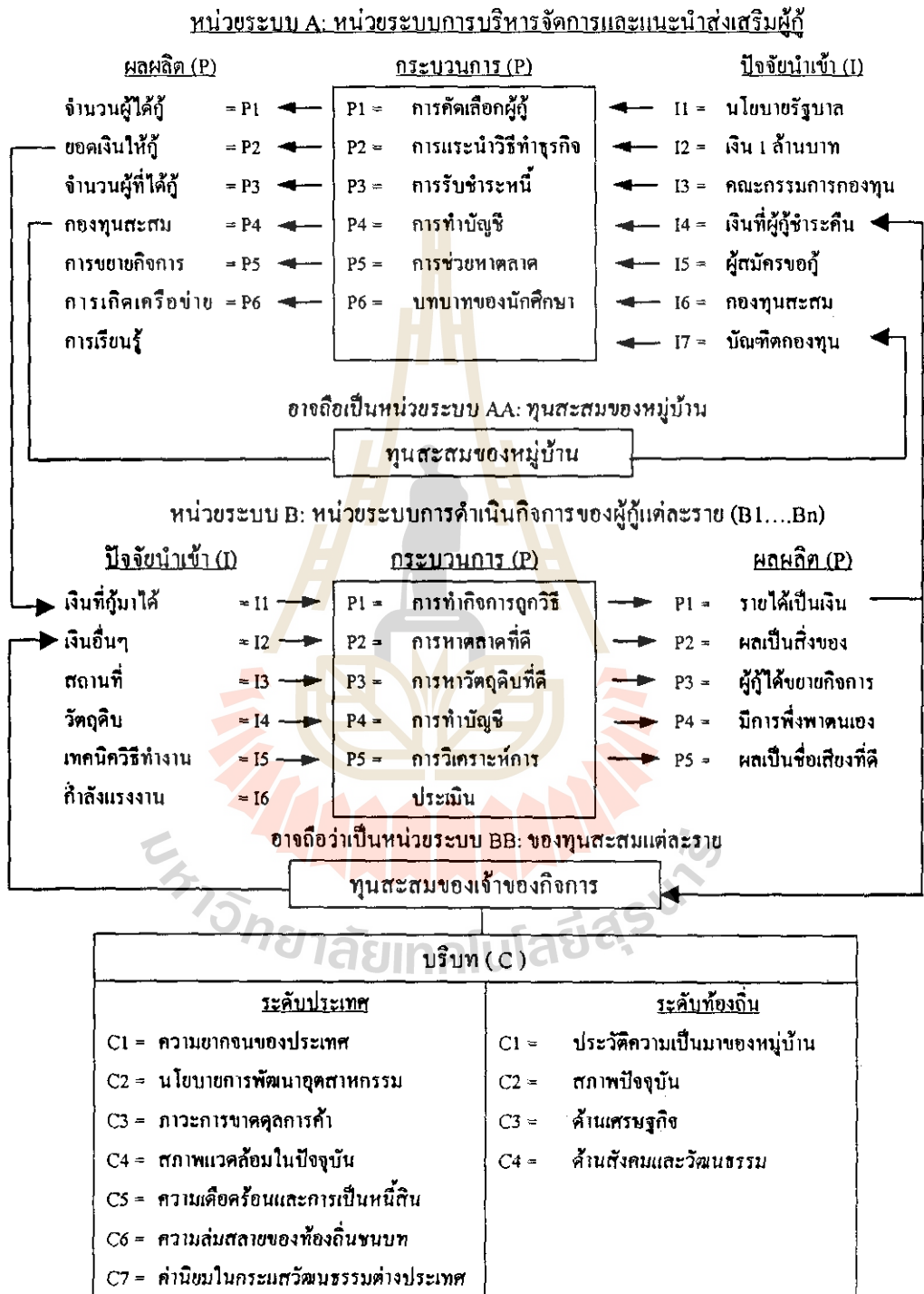
P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภูมิข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบในการประเมินผลกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ ในรูปแบบของ “ชิพ โมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่

ที่มา: ปรับปรุงมาจากชุดวิชาสารนิพนธ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545)

และ ชุดวิชาการวิจัยชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545)

จากแผนภูมิที่ 1 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ และผู้กู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA หน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I คือ นโยบายของรัฐบาล เงิน I ล้านบาท คณะกรรมการกองทุน เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ผู้สมัครขอกู้ กองทุนสะสม และบัณฑิตกองทุน มีกระบวนการทำงาน คือ P ได้แก่ การคัดเลือกผู้กู้ การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การรับชำระหนี้ การทำบัญชี การช่วยหาตลาด บทบาทของนักศึกษา และมีผลผลิต ได้แก่ P คือ จำนวนผู้กู้ ยอดเงินให้กู้ จำนวนผู้ที่ได้กู้ กองทุนสะสม การขยายกิจการ การเกิดเครือข่ายการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB หน่วยระบบ B คล้ายกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือกระบวนการทำอาชีพตามรายการ และมี P ได้แก่ ผลผลิต ตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการ ได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้ หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศ และนโยบายของรัฐบาล ที่เกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

4. วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้แล้ว มีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาข้อมูลจากระเบียบของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ บริบทชุมชน กระบวนการดำเนินงาน สถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่

ขั้นที่ 3 ใช้ ซิปป์โมเดล (CIPP Model) วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านช่องอู และกำหนดตัวชี้วัด ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบรายงาน (บร.) บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาจัดแบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลกองทุนหมู่บ้านช่องอู และส่วนที่ 3 เป็นเอกสารของทางราชการ และข้อมูลเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านช่องอู ผู้วิจัยจะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดในการประเมิน และปัจจัยชี้วัดใน CIPP Model เป็นหลักในการประเมิน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จัดทำให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และทำการสรุปข้อมูล

ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการศึกษา สารนิพนธ์ฉบับนี้ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 5 บท ได้แก่

บทที่ 1 บทนำ นำเสนอเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ กรอบความคิดทฤษฎี วิธีดำเนินการ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ คำนิยามศัพท์เฉพาะ

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง นำเสนอเกี่ยวกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544, 2545) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านช่องอู (2544) บทความและเอกสารอื่นๆ ที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินซิปป์โมเดล สรุปผลการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับวิธีประเมินโครงการ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาคัดตามการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับผลการประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ นำเสนอเกี่ยวกับสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอ

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผู้วิจัยคาดว่า ผลการศึกษาจะได้ประโยชน์ ดังนี้

- 1) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน และกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- 2) ได้ทราบ และมีความรู้ความเข้าใจในปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรค และสนับสนุนการดำเนินงาน ของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- 3) ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหาร การพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้าน
- 4) ผู้วิจัย ได้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการติดตามประเมินผลโครงการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบ

6. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กองทุนหมู่บ้านชองอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชองอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน และสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ระเบียบข้อบังคับที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และประชาชนบ้านชองอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อเป็นระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการบริหารกองทุน เพื่อให้การบริหารกองทุนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สมาชิกกองทุนพร้อมทั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องยึดถือ และปฏิบัติตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านอย่างเคร่งครัด

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาที่ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งได้จัดกลุ่มเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) เอกสารทางราชการที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 2) เอกสารของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ 3) บทความ และเอกสารอื่นๆ ที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน 4) หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินชีพฟ์ โมเดล 5) สรุปผลการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง เอกสารดังกล่าว มีความสำคัญเป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับระเบียบของทางราชการ เป็นแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้ยั่งยืน และเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐบาลต่อไป โดยจะนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารทางราชการที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) นำเสนอข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

1.1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รัฐบาลกำหนดนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยกระบวนการชุมชน มุ่งเสริมสร้างการพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ของชุมชน เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และชุมชนที่เข้มแข็งยั่งยืนตลอดไป

1.1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ นโยบายดังกล่าว จะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ คือ ความพร้อมของหมู่บ้าน การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่น ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้าน ด้วยภูมิปัญญาของตนเอง เกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน เรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม พัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น

1.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ ส่งเสริมและพัฒนาให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เสริมสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและเศรษฐกิจชุมชน กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ

1.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุน กำหนดแผนการจัดหาเงิน และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน ออกระเบียบ ข้อบังคับ แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ คือ เป็นสำนักงานเลขานุการ ปฏิบัติงานธุรการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน ประชาสัมพันธ์การจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน และดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

1.3 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2545 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544, 2545) ประกอบไปด้วย 9 หมวด ดังนี้

หมวด 1 ข้อความทั่วไป ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544”

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ปรัชญา คือ สำนักชุมชนท้องถิ่น กำหนดอนาคตของตนเอง เกื้อกูลผู้ด้อยโอกาส เรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดแผนปฏิบัติการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียน สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนกองทุน ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีคณะกรรมการกองทุนจำนวน 9 ถึง 15 คน ชายและหญิงในสัดส่วนเท่าเทียมกัน

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน เงินกองทุนเป็นเงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ ดอกผลที่เกิดขึ้นจากกองทุน สมาชิกกองทุน คือบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของกองทุน

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สมาชิกที่จะขอกู้เงิน ต้องจัดทำคำขอกู้ โดยระบุวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน วงเงินที่มีอำนาจอนุมัติไม่เกินคนละสองหมื่นบาท และถ้าเกิน ต้องขออนุมัติที่ประชุมสมาชิก แต่ต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท ส่วนเงินกู้ฉุกเฉิน อนุมัติรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท การชำระคืนเงินกู้ ให้พิจารณาตามความเหมาะสม แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ จัดทำบัญชีกองทุน อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบ จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปี รายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

หมวด 9 บทเฉพาะกาล การประชุมชาวบ้านเพื่อเลือกคณะกรรมการ จะต้องมีหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสามในสี่ของครัวเรือนในชุมชน

1.4 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 คือ การเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องมีการครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม กำหนดวิธีการเลือกให้เป็นไปตามมติที่ประชุม โดยอยู่ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.5 แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ คุณสมบัติกรรมการตามระเบียบกองทุน ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุน การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุน สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบครบถ้วน มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนแล้ว

2. เอกสารของกองทุนหมู่บ้านช่องอู่

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ (2544) เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่แล้ว ได้คณะกรรมการจำนวน 15 คน ที่ประชุมได้ช่วยกันระดมความเห็นเรื่องระเบียบข้อบังคับ โดยอาศัยร่างระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งได้รายละเอียดของระเบียบ ดังต่อไปนี้

ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจ้อหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก ส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยการถือหุ้น ฝากเงินตั้งจะ และเงินรับฝาก ให้สมาชิกกู้เงิน เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี คนเก่ง แหล่งที่มาของเงินทุน จะมาจากเงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ ผู้ที่จะเป็นสมาชิกได้นั้น ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด สามารถสมัครได้ทั้งบุคคล และกลุ่ม ค่าธรรมเนียมแรกเข้ารายละ 50 บาท การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกด้วยการตาย ลาออกเมื่อได้รับอนุมัติ สมาชิกสามารถกู้เงินไปเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน ในวงเงินรายละสองหมื่นบาท ถ้าเกินต้องขออนุมัติที่ประชุมสมาชิก แต่ไม่เกินรายละห้าหมื่นบาท ส่วนเงินกู้ฉุกเฉินรายละไม่เกินสามพันบาท โดยจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงิน ระบุวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน การชำระคืนเงินกู้ ต้องชำระคืนภายใน 1 ปี ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย โดยเสียอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 12 ต่อปี ถ้าชำระเงินไม่ตรงตามกำหนด ต้องเสียเบี้ยปรับร้อยละ 0.5 ต่อวัน ขวัญเรือน โลกขุนทด (2545)

3. บทความและเอกสารอื่นๆ ที่เผยแพร่ต่อสื่อมวลชน

“กองทุนหมู่บ้านสะตูดบทรียนสอนรัฐอย่าหวังผลเลิศหรู” (8 พฤศจิกายน 2544, ไทยรัฐ:8) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ รัฐได้ออนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านแล้ว ด้วยมุ่งหวังจะให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ แต่จากการประกาศตัวเลขขยายตัวทางเศรษฐกิจของสำนักงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กลับหดตัวลงเรื่อยๆ

“เงินไม่สำคัญเท่ากับทุนทางสังคม ตัวอย่างดี เกิดขึ้นในทุกจังหวัด” (17-19 มิถุนายน 2545, ประชาชาติธุรกิจ:2) นำเสนอบทสัมภาษณ์ นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป ว่าเงินกองทุนหมู่บ้านมีการจัดสรรไปแล้ว 73,471 ล้านบาท คิดเป็น 98.12% ปล่อยกู้ทั้งหมด 59,270 ล้านบาท ส่วนใหญ่ผู้ไปทำการเกษตร ทำให้เกิดจุดอ่อนในด้านการหมุนเวียนเงิน ต้องใช้เวลานานเป็นปี ถ้าเป็นการกู้เพื่อค้าขาย เงินจะหมุนเร็ว

นงลักษณ์ เดชระพิพงษ์ (2545:32-33) นำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน โดยชี้ให้เห็น “จุดเด่น-จุดด้อย” ดังนี้ จุดเด่นของกองทุนหมู่บ้าน คือ ทำให้ชาวบ้านมาประชุมร่วมกันเป็นจำนวนมาก เพื่อเลือกคณะกรรมการกองทุน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากชุมชนอื่น ตระหนักในความสำคัญของการศึกษา สำหรับจุดด้อย คือ ระยะเวลากู้ยืมไม่เกิน 1 ปี เป็นข้อจำกัด ควรให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ พิจารณาตามลักษณะอาชีพ และวัตถุประสงค์การกู้เงิน วงเงินกู้มีจำกัด ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนทำโครงการขนาดใหญ่เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ผู้กู้เงินในชุมชน มักเป็นลูกหนี้หลายหน่วยงาน ทำให้เกิดหนี้สินหมุนเวียนขยายวงกว้าง

ลม เปลี่ยนทิศ (2545:5) ได้นำเสนอการนำเงินไปใช้ของผู้กู้ ดังนี้ กองทุนหมู่บ้านดงยาง ตำบลนากว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีผู้กู้เงินกองทุนไป 54 ราย ระยะเวลาการใช้นี้ 1 ปี ส่วนใหญ่มีโครงการผู้ไปทำการเกษตร และค้าขาย พบว่าร้อยละ 90 ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ แต่นำไปใช้คาวนรถจักรยานยนต์ ใช้หนี้สิน และเล่นการพนัน และกองทุนหมู่บ้าน 3 ตำบล ในจังหวัดอุดรธานี พบว่าชาวบ้านไม่เข้าใจหลักการของกองทุนเกือบทุกหมู่บ้าน เงินที่โอนมาให้สมาชิกผู้ไปจนหมดแล้ว บางหมู่บ้านใช้วิธีแบ่งเงินให้สมาชิกกันทุกราย หมู่บ้านที่ยังไม่ได้เงินก็จัดการแบ่งกองทุนเตรียมให้สมาชิกผู้แล้ว เงินมากก็ให้สมาชิกผู้ได้ทันที บางหมู่บ้านก็เข้มงวดเกินไป เหลือเงินกว่าสามแสนบาท ทำให้คนระดับล่างไม่มีโอกาสใช้เงินก้อนนี้

ศัลยา ประชาชาติ (2545:16) นำเสนองานวิจัยเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านไว้ 2 ชิ้น ดังนี้ งานวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย สํารวจพบว่าเงินกองทุนหมู่บ้านได้นำไปใช้จ่ายในกิจกรรมการผลิตถึง 89.1% ระบุไว้ว่านำไปใช้ในภาคการเกษตรกรรม 61.2% ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ขยายตัว 0.8% ของ GDP และโครงการกองทุนหมู่บ้านดังกล่าวหวังผลในระยะยาวควรต้องมีการศึกษาความเหมาะสม ในการจัดสรรเงินและความพร้อมในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

สมชาย กรสวนสมบัติ (2545:5) นำเสนอการนำเงินกู้ไปใช้ให้เหมาะสม ดังนี้ ผู้กู้เงินส่วนใหญ่ นำเงินไปใช้เพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เสี่ยง ได้แนะนำให้ผู้กู้รวมกลุ่มกัน ตั้งกลุ่มอาชีพผลิตสินค้าถึงอุตสาหกรรมที่มีตลาดรองรับออกมาจำหน่ายด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น

สมพันธ์ เตชะอธิก (2545:6) นำเสนอการบริหารกองทุนด้านบาทให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้ การบริหารกองทุนหมู่บ้าน ต้องสร้างความรู้ควบคู่การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุน และช่วยแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนของประชาชน มากกว่ายึดระเบียบตายตัว จึงควรแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง ควรเสริมสร้างความเข้มแข็งให้คณะกรรมการกองทุนด้วยการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง แล้วจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแต่ละกลุ่มคน ควรให้มีการตรวจสอบการทำงานจากประชาคมหมู่บ้าน เพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน และการทำกิจกรรมไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม

สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม (ซีพี, 2544:2-24) นำเสนอหมู่บ้านนําร่อง เพื่อเป็นตัวอย่างแก่หมู่บ้านอื่น ที่จะต้องบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในอนาคต ดังนี้ บ้านนาท้อเด่น หมู่ที่ 4 ตำบลลิ้มตอง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน เตรียมความพร้อมโดยใช้กระบวนการจัดเวทีประชาคม สร้างความรู้ความเข้าใจ และวางแผนทางการบริหารจัดการกองทุนร่วมกัน นำเสนอกิจกรรมและผลที่เกิดขึ้น และชาวบ้านได้ทำบันทึกผลสรุปที่เกิดขึ้นไว้อย่างละเอียด ซึ่งชุมชนอื่นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพของโครงการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการพัฒนากองทุน นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และเพื่อความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน รัฐบาลได้จัดสรรเงินงบประมาณแก่บัณฑิต ให้เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารและจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีประโยชน์ทั้งตัวนักศึกษา และเพื่อเชื่อมโยงและ

ประสานงานของภาครัฐกับชุมชน ได้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนที่เป็นจริง และเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป

“อัตรการเมืองตั้งสมมุติฐานผิด” (8 พฤศจิกายน 2544, ไทยรัฐ:8) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านดังนี้ นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กล่าวว่า รัฐตั้งสมมุติฐานผิดตั้งแต่แรก ที่จะใช้นโยบายกองทุน หมู่บ้านทำให้เศรษฐกิจขยายตัว แต่ช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงกันยายนที่ผ่านมา เห็นแล้วว่า เป็นไปไม่ได้ รัฐหวังจะให้ผลเร็วเหมือนมอเตอร์ไซค์ แต่เป็นได้แค่จักรยาน สาเหตุเพราะรัฐไม่เข้าใจธรรมชาติของชาวบ้าน คือ เมื่อได้เงินกู้มาแล้วจะนำไปชำระหนี้เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อน จากนั้นค่อยคิดว่าจะเอาไปทำอะไร ซึ่งต้องรอผลในอีก 2 ปีข้างหน้า จึงจะเห็นผลอย่างที่คาดหวังไว้

4. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินชีพโมเดล

ในการศึกษาโครงการครั้งนี้มีลักษณะเป็นการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เพื่อช่วยในการตัดสินใจ เพราะเป็นโครงการซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการ แบบจำลองที่เหมาะสมแก่การนำมาใช้คือ แบบจำลองชีพ (CIPP Model) ของ Stufflebeam ซึ่งเป็นรูปแบบที่ทุกคนยอมรับ และถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลาย อีกทั้งยังเหมาะสมสำหรับโครงการที่กำลังดำเนินอยู่ เพราะจะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงโครงการได้ทันเวลาที่ ในขณะที่โครงการยังไม่สิ้นสุด

รูปแบบการประเมินที่เรียกว่า ชีพโมเดล (CIPP Model) ผู้คิดแบบจำลองนี้ คือ แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) และคณะ [สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ), 2544:221-234] เป็นรูปแบบการประเมินที่ให้รายละเอียดต่างๆ ทั้งระบบ

แบบจำลองชีพจะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation)

เป็นการประเมินความต้องการหรือความจำเป็น เพื่อจัดทำโครงการ หรือจัดลำดับความสำคัญของโครงการ และการกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการต่างๆ การประเมินสถานะแวดล้อมทำได้โดยการศึกษาอิทธิพลหรือแรงกดดันต่างๆ ของสิ่งภายนอกโครงการว่ามีต่อโครงการหรือไม่อย่างไร หรืออาจประเมินโดยการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของโครงการว่า สอดคล้องกับความจำเป็น นโยบาย หรือปรัชญาของสถาบันหรือหน่วยงานนั้นหรือไม่

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)

เป็นการประเมินว่า ปัจจัยที่เราต้องการมีอะไรบ้าง พอเพียงหรือไม่ รายได้ปัจจัยนี้มีทางเลือกใดหรือโปรแกรมใด ที่เราควรดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นซึ่งได้แก่ บุคลากร เงินและวัสดุอุปกรณ์ จะช่วยให้ผู้ดำเนินโครงการเลือกแผนจัดโปรแกรมได้อย่างเหมาะสม หรือถ้าประเมินโครงการที่ดำเนินไปแล้ว ผลจากการประเมินปัจจัยก็จะให้คำตอบว่า การดำเนินโครงการที่ทำไปนั้น ได้ดำเนินไปตามแผนที่เหมาะสมหรือไม่ ปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้เพียงพอหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

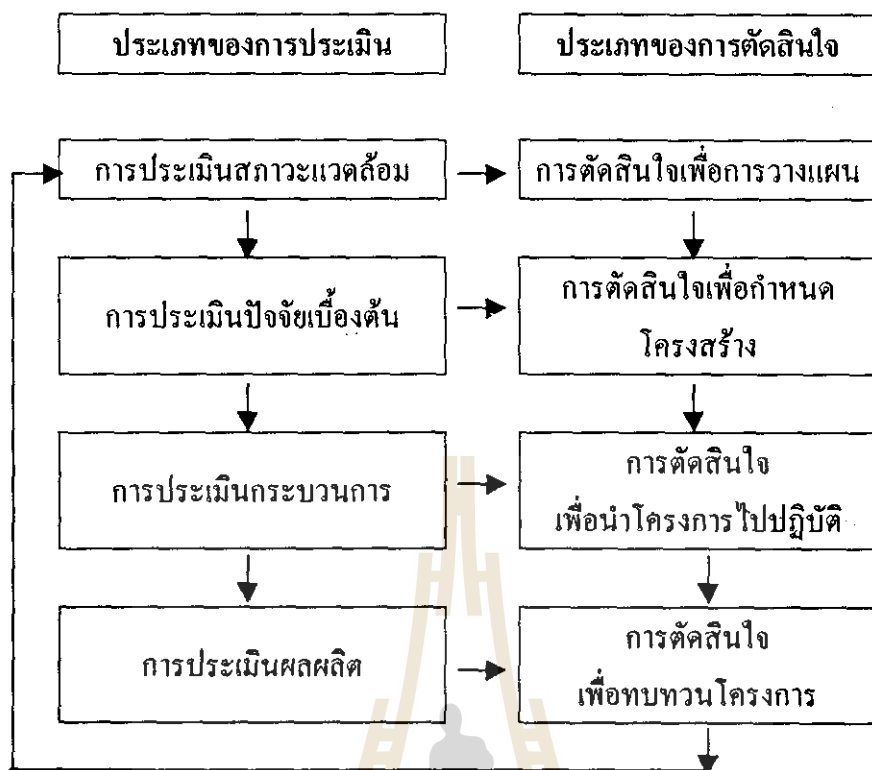
เป็นการประเมินว่า ได้นำโครงการไปปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินกระบวนการทำได้ 2 ลักษณะ คือ มีการประเมินก่อนนำไปปฏิบัติจริง เป็นการวิเคราะห์ในเชิงความสัมพันธ์ตามหลักการและเหตุผล ระหว่างจุดมุ่งหมายกับแผนการปฏิบัติ ซึ่งอาจได้ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุง วิธีการปฏิบัติได้ในลักษณะที่ 2 คือ การประเมินกระบวนการขณะปฏิบัติอยู่ โดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่คณะกรรมการจัดดำเนินโครงการเป็นอย่างมาก การให้ข้อคิดชมอย่างเหมาะสมทันท่วงทีอันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการในที่สุด

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

เป็นการประเมินผลลัพธ์ที่ได้ว่า เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งอาจทำได้ทันท่วงทีที่โครงการสิ้นสุดลง และมีการติดตามผลการปฏิบัติงานต่อมาอีกระยะเวลาหนึ่ง เช่น 6 เดือน เป็นต้น การประเมินผลจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรับรอง การล้มเลิก หรือการปรับขยายโครงการถ้าจะทำต่อไป

เป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้แบบจำลองชีพพออย่างเต็มรูปแบบจะให้ข่าวสะสม กล่าวคือ การตัดสินใจหลังจากการประเมินสถานะแวดล้อม จะเป็นแนวทางสำหรับการประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินปัจจัยเบื้องต้นก็จะเป็นแนวทางในการประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต เป็นต้น ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง แบบจำลองชีพพอเป็นแบบจำลองประเมินโครงการก็จริง แต่ยังมีลักษณะพิเศษ คือเป็นแบบจำลองที่สามารถช่วยในการพัฒนาโครงการด้วย

และสตีฟเฟิลบีมได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจ และประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสต๊าฟเฟิลบีม

จากแผนภูมิจะเห็นว่า การใช้แบบจำลองชิพ (CIPP Model) ประเมินโครงการ เป็นรูปแบบจำลองที่ทำการประเมินอย่างครอบคลุม ตั้งแต่วัตถุประสงค์ ปัจจัยที่ใช้ในโครงการ การดำเนินโครงการ ตลอดจนผลผลิตของโครงการ ผลของการประเมินจะทำให้ทราบข้อดี ข้อเสีย จุดเด่น จุดด้อย ของแต่ละส่วนของระบบ ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในส่วนไหนของระบบ จึงจะทำให้ระบบหรือโครงการมีประสิทธิภาพสูงสุด

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบ ชิพโมเดล ดังกล่าวแล้ว

5. สรุปผลการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้ประโยชน์จากเอกสารเหล่านี้ ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ ช่วยให้ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจในนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งเป็นระเบียบที่ประกาศใช้ทั่วประเทศ รวมทั้งหมู่บ้านชองอู่ด้วย โดยนำมาช่วยกำหนดตัวแปรที่ศึกษา ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบในบริบทกองทุนหมู่บ้านชองอู่

2. เอกสารของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ช่วยให้ผู้วิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ทราบถึงทัศนคติของคนในหมู่บ้านเกี่ยวกับกองทุน โดยนำมาช่วยกำหนดตัวแปรที่ศึกษา และกำหนดการประเมินได้ถูกต้อง

3. บทความและเอกสารอื่นๆ ที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน ช่วยให้ผู้วิจัยรับรู้ข่าวสาร ถึงผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในชุมชนต่างๆ ทราบถึงทัศนคติของชุมชนอื่นๆ ที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน จุดเด่น จุดด้อยของกองทุนหมู่บ้าน แนวทางการใช้เงินกู้ และการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ ทราบถึงผลการดำเนินงานและสถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองทุกกระยะ และผู้วิจัยจะได้นำสิ่งที่ดีของกองทุนหมู่บ้านอื่นมาแนะนำกองทุนหมู่บ้านชองอู่ต่อไป

4. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล นำมาช่วยในการกำหนดแนวความคิด และตัวแปรที่ศึกษา เพราะทั้ง 4 ด้านของการประเมินแบบชีพพีโมเดล คือด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต สามารถให้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วน และเพียงพอต่อการตัดสินใจ และการนำเอาผลที่ได้จากการประเมิน ไปพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญในบทที่ 3 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินการประเมินโครงการ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อย่อย 6 หัวข้อ ได้แก่ 1) วิธีการประเมินโครงการ 2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3) ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ 4) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 5) การเก็บรวบรวมข้อมูล 6) การวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดของหัวข้อย่อยแต่ละข้อ จะปรากฏอย่างละเอียดดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ / รูปแบบการประเมิน

1.1 รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินโครงการ โดยอาศัยต้นแบบความคิดเชิงระบบ ที่เรียกว่า ชิพโมเดล (CIPP Model : Context – Input – Process – Product) แบบจำลองชิพโมเดล ระบุว่า จะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ (ตรงตามแผนภูมิเชิงระบบที่ได้แสดงไว้ในบทที่ 1)

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการ และของหน่วย ระบบกิจการของผู้ผู้
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุน และหน่วยระบบกิจการของผู้ผู้
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้ผู้ และหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ผู้แต่ละราย

(รายละเอียดดูบทที่ 2)

1.2 เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีกองทุนหมู่บ้านชองอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลชองอู่ อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 จำนวน 272 ครั้วเรือน

1.3 เป็นการประเมินที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ที่เป็นการบรรยายความเกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

1.4 หน่วยในการวิเคราะห์ คือ โครงการจัดตั้งและดำเนินการกองทุนหมู่บ้านชองอู่

1.5 การเลือกพื้นที่ ผู้วิจัยเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ได้ปฏิบัติงานตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 จึงเลือกหมู่บ้านชองอู่ในการวิจัย

2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ประชากร

ประชากร คือ สมาชิกทั้งหมดของกลุ่มเป้าหมายของการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ประชากรที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม โดยยึดเอาประชากรที่เป็นตัวแทนแต่ละระบบ เป็นผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

1) ประชากรหน่วยระบบ C หน่วยระบบบริบท ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชนเป็นประชากรทั้งหมดในหมู่บ้านชองอู่ จำนวน 272 ครัวเรือน ได้แก่

- 1.1) ผู้นำชุมชนชองอู่
- 1.2) ผู้อำนวยการหมู่บ้านชองอู่
- 1.3) ข้าราชการในหมู่บ้านชองอู่
- 1.4) สมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านชองอู่ (อสม.)
- 1.5) สมาชิกกลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน
- 1.6) พระวัดชองอู่

2) ประชากรหน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้รู้ ประชากรของหน่วยระบบนี้ ได้แก่

2.1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ความรู้ ความเข้าใจ ทศนคคที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ด้านความพอใจต่อโครงการ

2.2) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านชองอู่ส่วนที่ไม่ได้ผู้ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทศนคคที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ด้านความพอใจต่อโครงการ

2.3) ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ ด้านความพอใจต่อโครงการ

2.4) เจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎ ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3) ประชากรหน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย เป็นผู้ให้ข้อมูลเฉพาะตัวผู้กู้แต่ละราย ประชากรของหน่วยระบบนี้ คือสมาชิกผู้กู้แต่ละราย ณ ช่วงเดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 แบ่งตามกลุ่มอาชีพ ได้แก่

- 3.1) อาชีพชาวนา
- 3.2) อาชีพชาวสวน
- 3.3) อาชีพเลี้ยงสัตว์
- 3.4) อาชีพค้าขาย
- 3.5) อาชีพบริการ
- 3.6) อาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน

2.3 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มบุคคลที่ถูกเลือกมาให้ข้อมูลในการวิจัย เลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประชากรที่มีคุณสมบัติ สามารถเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรได้ มีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1) หน่วยระบบ C หน่วยระบบบริบท

- 1.1) สุ่ม 30% ผู้นำชุมชนหมู่บ้านช่องอู่ 21 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 6 คน
- 1.2) สุ่ม 30% ผู้อาวุโสในหมู่บ้านช่องอู่ 22 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 9 คน
- 1.3) สุ่ม 30% ข้าราชการในหมู่บ้านช่องอู่ 34 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 10 คน
- 1.4) สุ่ม 30% สมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านช่องอู่ (อสม.) 22 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 7 คน

1.5) สุ่ม 30% สมาชิกกลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน 160 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 48 คน

1.6) สุ่ม 30% พระวัดช่องอู่ 16 รูป ได้กลุ่มตัวอย่าง 4 รูป

2) หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้

- 2.1) ใช้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 15 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 15 คน
- 2.2) สุ่ม 30% สมาชิกกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ส่วนที่ไม่ได้กู้ 51 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 15 คน

2.3) กลุ่ม 30% ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านชองอู่ 117 ครัวเรือน ได้กลุ่มตัวอย่าง 35 คน

2.4) กลุ่ม 30% เจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนที่เกี่ยวข้อง 10 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 3 คน

3) หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

3.1) ใช้ผู้กู้อาชีพทำนา 20 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 20 คน

3.2) ใช้ผู้กู้อาชีพทำสวน 13 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 13 คน

3.3) ใช้ผู้กู้อาชีพเลี้ยงสัตว์ 15 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 15 คน

3.4) ใช้ผู้กู้อาชีพค้าขาย 57 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 57 คน

3.5) ใช้ผู้กู้อาชีพบริการ 12 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 12 คน

3.6) ใช้ผู้กู้อาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน 3 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 3 คน

3 ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

โครงการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ โดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบ ประกอบด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้น ในการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ จึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) หมายถึงตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และตัวบ่งชี้อื่นๆ ในแบบรายงาน บร. I

สำหรับตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ คือ ตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด

ย่อม (SMEs)

- 1.1.3 ภาพการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 1.1.5 ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล้มสลายของท้องถิ่นชนบท

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน และตัวบ่งชี้อื่นๆ ในแบบบรรยายยว บร.1 ตัวชี้วัดระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วย ตัวแปรตาม บร.1 ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านชองอู่
- 1.2.2 สภาพปัจจุบัน
- 1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน
- 1.2.4 ด้านสังคมวัฒนธรรม

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
- 2.3 คณะกรรมการกองทุน
- 2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
- 2.5 ผู้สมัครขอกู้
- 2.6 กองทุนสะสม
- 2.7 บัญชีตักกองทุน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
- 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- 3.3 การรับชำระหนี้
- 3.4 การทำบัญชี
- 3.5 การช่วยเหลือตลาด
- 3.6 บทบาทของนักศึกษา

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ตัวแปร

4.1.1 จำนวนผู้กู้

4.1.2 ยอดเงินให้กู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่ตัวแปร

4.2.1 จำนวนผู้ที่กู้ได้

4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน

4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้

4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่ตัวแปร

4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้

4.3.3 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด

4.3.4 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางการตลาดเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศของหน่วยระบบ A

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้

1.3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ

1.3.3 หนี้สินธนาคารของผู้กู้

1.3.4 หนี้ยูนิตนอกระบบของผู้กู้

1.3.5 อาชีพหลักของผู้กู้

1.3.6 รายได้เฉลี่ย

1.3.7 ประสบการณ์ในการดำเนินงาน

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 2.1 เงินที่กู้มาได้
 - 2.2 เงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้
 - 2.3 สถานที่ในการประกอบอาชีพ
 - 2.4 วัตถุดิบ
 - 2.5 เทคนิควิธีทำงาน
 - 2.6 กำลังแรงงาน
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 3.1 การทำกิจการถูกวิธี
 - 3.2 การหาตลาดที่ดี
 - 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การวิเคราะห์การประเมิน
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ตัวแปร
 - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
 - 4.1.2 ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่ตัวแปร
 - 4.2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2 ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่ตัวแปร
 - 4.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
 - 4.3.2 ผู้กู้มีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - 4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนเงินกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ นั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกัน ผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

ต่อไปนี้เป็นรายการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ซึ่งมีดังนี้

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ ในประเด็นต่อไปนี้

1.1 การเกิดกองทุน

<u>ตัวแปร</u>	<u>ตัวชี้วัด</u>
1. การมีกองทุน	- มีกองทุนอยู่แล้วกี่กองทุน - รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนหนึ่งกองทุนใด
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	- มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้
3. ทิศนคติที่มีต่อกองทุน	- มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน	- มีการพัฒนาอาชีพ - มีการสร้างงาน - มีการสร้างรายได้ - มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน	- มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน - มีสมาชิกให้ชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน

6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน
- จำนวนสมาชิกกองทุน
 - จำนวนเงินออมและเงินทุน
 - ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร

1. คณะกรรมการบริหารกองทุน

- #### ตัวชี้วัด
- มีคณะกรรมการบริหารกองทุน
 - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน

2. ระเบียบการบริหารกองทุน

- มีระเบียบการบริหารกองทุน
- มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ

3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร

- มีการประชุมของคณะกรรมการ
- มีการรับสมัครสมาชิก
- มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน

4. การตัดสินใจเงินกู้

- มีระเบียบการกู้และขอยืม
- มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร

1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

- #### ตัวชี้วัด
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้

3. มีความเข้าใจเรื่องการพึ่งตนเอง

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง

4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง

- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน
- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ

5. มีความเข้าใจในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - ได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการบริหารกองทุน
- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการดำเนินบริหารกองทุน

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

หมายเหตุ ภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้ หมายถึง สักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อ หรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้าย หรือจากภัยธรรมชาติที่อาจจะมามีมาในอนาคต

ตัวแปร

1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับกองทุนโดยรวม

ตัวชี้วัด

- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม
 - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุน เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุน ว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้มิใช่รัฐบาลจัดการ
 - สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนถูกต้อง
2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนี้ยืมสินจากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

<u>ตัวแปร</u>	<u>ตัวชี้วัด</u>
1. ศักยภาพเดิมของบริบทมีมาก น้อยเท่าใด	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพของดิน - สภาพของหนองน้ำ - จำนวนของประชากร - สภาพถนน - การมีไฟฟ้า - การมีประปา - วัฒนธรรม / ประเพณี

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวก ที่ส่งผลต่อการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ และปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลต่อการดำเนินการกองทุน

<u>ตัวแปร</u>	<u>ตัวชี้วัด</u>
1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน มีจำนวนมากน้อยเพียงใด
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน	- การประสบผลสำเร็จของกองทุน
3. มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน	- จำนวนกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

<u>ตัวแปร</u>	<u>ตัวชี้วัด</u>
1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
2. มีความไม่พอใจในการตัดสินใจเงินกู้	- จำนวนผู้ที่ไม่พอใจในการตัดสินใจเงินกู้
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับกองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน
4. มีการนำเงินกู้ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์	- จำนวนผู้ที่ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่าย องค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. มีเครือข่ายขององค์กรเพื่อ
การเรียนรู้ - มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน บ้าน ชองอู่ และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

ความเข้มแข็งของชุมชน - ค่าของตัวชี้วัดใน พร.2

1. มีความสามัคคี
2. มีความซื่อสัตย์
3. ยกย่องคนทำดี
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
7. ครอบครัวในชุมชน มีความอบอุ่น
8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้
ด้อยโอกาส
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
12. มีแผนงานชุมชน โดยสมาชิก

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนบ้านช่องอู่

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. ความเข้มแข็งของชุมชน	- มีความสามัคคี - มีอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวได้ - มีการรวมกลุ่มของประชาชน - ผู้นำมีความซื่อสัตย์ - มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน - มีการช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส

4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ผู้วิจัยใช้เครื่องมือต่างๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อช่วยในการเก็บข้อมูล

- 4.2 แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 4.3 แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 4.4 แบบรายงาน บร. 3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง)
- 4.5 แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานประจำเดือน)
- 4.6 แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4.7 แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงิน จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4.8 แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 4.9 แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 4.10 แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 4.11 แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 4.12 แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกกรณี)
- 4.13 แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)
- 4.14 แผนที่หมู่บ้าน
- 4.15 ปฏิทินประเพณี

4.16 กล้องถ่ายรูป

4.17 เทปบันทึกเสียง

5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

5.1 การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ประกอบแบบรายงานต่างๆ (บร.)

1) แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน) สัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนบ้านช่องอู่ ผู้อาวุโสในหมู่บ้านช่องอู่ และพระวัดช่องอู่

2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) สัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนบ้านช่องอู่ ผู้อาวุโสในหมู่บ้านช่องอู่ ข้าราชการในหมู่บ้านช่องอู่ สมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สมาชิกกลุ่มฅาปนกิจหมู่บ้าน และพระวัดช่องอู่

3) แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) สัมภาษณ์ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ส่วนที่ไม่ได้กู้ ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านช่องอู่

4) แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานประจำเดือน) สัมภาษณ์ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่

5) แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน) สัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนบ้านช่องอู่ ผู้อาวุโสในหมู่บ้านช่องอู่ ข้าราชการในหมู่บ้านช่องอู่ สมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สมาชิกกลุ่มฅาปนกิจหมู่บ้าน และพระวัดช่องอู่

6) แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

6.1) กระบวนการ ได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และระเบียบกองทุน สัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้านช่องอู่ ข้าราชการในหมู่บ้านช่องอู่ สมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านช่องอู่ สมาชิกกลุ่มฅาปนกิจหมู่บ้าน

6.2) การทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน สัมภาษณ์กรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่

6.3) ทศนคติที่มีต่อการติดตามประเมินผลโครงการ สัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้านช่องอู่ กรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ ข้าราชการในหมู่บ้านช่องอู่

6.4) ทศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ สัมภาษณ์ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ส่วนที่ไม่ได้กู้ และชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านช่องอู่

7) แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกโครงการ) สัมภาษณ์ผู้ดูแลราย

5.2 การสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเกี่ยวกับสภาพต่างๆ ไป ด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน เข้าร่วมสังเกตการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ สังเกตการจัดกลุ่มเสวนาผู้กู้เงิน ที่ประกอบอาชีพเดียวกัน และสังเกตชาวบ้านจากการร่วมกันจัดงานประจำปีวัดช่องอู่ ได้สังเกตตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 ในระหว่างการสังเกต ผู้วิจัยได้จดบันทึกการสังเกตลงใน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

5.3 การศึกษาเอกสาร

ศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่างๆ ข้อมูลมือสอง จากคลินิกชุมชนจอหอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองนครราชสีมา ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านช่องอู่ รายงานการศึกษาศักยภาพชุมชนกับอนาคตกองทุนเงินล้าน จากหน้าหนังสือพิมพ์

(ดูเอกสารข้อมูลมือสอง ในบทที่ 2)

5.4 การจัดเวทีประชาคม

- 1) การจัดทำเวทีประชาคม เพื่อวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนช่องอู่ โดยใช้กระบวนการ AIC
- 2) การจัดทำเวทีวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนระดับตำบลจอหอ โดยใช้กระบวนการ AIC
- 3) การจัดทำเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับตำบลจอหอ

6 การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์โดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก โดยเน้นที่ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ระบุถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ รวมทั้งข้อเสนอแนะทางการแก้ปัญหา การปรับปรุง

6.2 วิเคราะห์เชิงระบบทั้ง 3 ระบบ คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย หน่วยระบบบริบทโดยการประเมินการทำงานของหน่วยระบบนั้น ให้เห็นว่า ทั้ง 3 ระบบสัมพันธ์กันอย่างไร

6.3 วิเคราะห์จากการพิจารณาตัวแปร ตัวชี้วัด ในแต่ละตัวระบบย่อย ซึ่งให้เห็นว่า ประสิทธิภาพ และอนาคตกองทุน จะเป็นอย่างไรในอนาคต เมื่อพิจารณาจากหน่วยระบบย่อย

6.4 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอการทำในรูปแบบนิพนธ์ ประกอบการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ

บทที่ 4 ผลการประเมินโครงการ

เนื้อหาของบทที่ 4 เป็นการกล่าวถึงผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านซึ่งอยู่ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาโดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อย่อย ดังต่อไปนี้ 1) ผลการประเมินบริบทชุมชน 2) ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม 3) ผลการประมวลเทคนิค วิธีทำธุรกิจของผู้กู้ 4) สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ แต่ละตอนมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

ข้อมูลจากศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย ซึ่งให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาถึงภาวะความยากจน โดยอาศัยเกณฑ์เส้นความยากจน พบว่า ความยากจนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2531 สัดส่วนคนจนอยู่ในระดับร้อยละ 32.6 และลดลงเหลือร้อยละ 23.2 ในปี 2535 และเหลือเพียงร้อยละ 11.4 ในปี 2539 แต่เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อสัดส่วนคนจนกลับเพิ่มเป็นร้อยละ 13.0 ในปี 2541 และร้อยละ 15.9 ในปี 2542 อย่างไรก็ตาม ปัญหาความยากจนเริ่มคลี่คลายลงตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา โดยสัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 14.2 ในปี 2543 และร้อยละ 13.0 ในปี 2544 หรือ ลดลงจากจำนวน 9.9 ล้านคน ในปี 2542 เหลือ 8.2 ล้านคน ในปี 2544 หรือ ลดลง 1.7 ล้านคนในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา

ความยากจนของประเทศไทย มีลักษณะที่สำคัญสรุปได้ คือ คนจนส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบท โดยเป็นคนจนในเขตชนบทร้อยละ 82.1 ของคนจนทั้งหมด จำนวน 8.6 ล้านคน โดยคนจนถึงสองในสามของคนจนทั้งหมด อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยคนจนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคการเกษตร นอกจากนั้นยังมีลักษณะที่สำคัญอื่น คือ เป็นเกษตรกรรายกงานถือครองที่ดินน้อย มีครัวเรือนขนาดใหญ่ มีอัตราการพึ่งพิง หรืออัตราส่วนการเลี้ยงดูผู้สูงอายุและเด็กสูง รวมทั้งยังพบว่า คนจนได้รับการศึกษาน้อยกว่าคนทั่วไป

ภาวะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันเริ่มฟื้นตัว และสัดส่วนคนจนเริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา ประกอบกับรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณจำนวนมาก สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และการแก้ไขปัญหาความยากจน ผ่านโครงการสำคัญ 5 โครงการ ได้แก่

โครงการพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การจัดตั้งธนาคารประชาชน และโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และ ภาครัฐมีแผนงาน/โครงการต่างๆ ที่ดำเนินการเพื่อช่วยเหลือคนจนทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนภาคเอกชนและชุมชนเองยังมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ร่วมกันช่วยเหลือคนจน ดังนั้น จึงคาดหมายได้ว่า สถานะความยากจนของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ลดลง และน่าบรรลุตามเป้าหมายแผนฯ 9 ที่กำหนดสัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 12 ของประชากรในปี 2549 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนฯ

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises:SMEs) เป็นธุรกิจที่เป็นรากฐานที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ ครอบคลุมกิจการ ทั้งภาคการผลิต (Manufacturing) ภาคการค้า (Trading) และภาคบริการ (Service) มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ คือ ช่วยสร้างงาน และกระจายรายได้ สร้างมูลค่าในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เป็นแหล่งผลิต และแหล่งรองรับแรงงานขนาดใหญ่ ช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงการรับช่วงการผลิตต่อกิจการขนาดใหญ่นับว่าเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งในระดับลึกและระดับกว้าง และก่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญทางเศรษฐกิจ ทั้งในส่วนชนบท ส่วนภูมิภาค และของประเทศอย่างยั่งยืน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ส่วนบริการหอสมุดรัฐสภา (2544)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

ในปัจจุบันนี้ ภาวะการขาดดุลการค้า มีลักษณะที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้จ่ายเกินตัว เกินฐานะทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยส่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามามาก แต่ส่งสินค้าของเราออกไปขายยังต่างประเทศได้น้อย การขาดดุลการค้าจึงเป็นไปในอัตราสูงต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานาน แม้ว่าทุกวันนี้ รัฐบาลจะพยายามลดการขาดดุลการค้าลงบ้าง แต่ก็ยังขาดดุลอยู่อีกมาก

ในการแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้าของประเทศ ควรเน้นที่แนวทางพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ โดยลดการนำเข้าสินค้าประเภททุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ พร้อมกันนี้ ก็ใช้แนวทางการส่งเสริมสินค้าของไทย ซึ่งมีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ หากทำได้ก็จะสามารถคลี่คลายภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศได้มากขึ้น
นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2543)

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

สถานการณ์ของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ยังมีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ โดยเฉพาะปัญหาขยะและสิ่งปฏิกูล มลพิษทางน้ำ อากาศและเสียง ประเด็นปัญหาเกิดจากสาเหตุหลัก 4 ประการ คือ

1) การเพิ่มอย่างรวดเร็วของประชากร ในปีพ.ศ. 2481 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรเพียง 18 ล้านคน และได้เพิ่มเป็น 60 ล้านคนในปี พ.ศ. 2539 นับว่าได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 3 เท่าตัวในระยะเวลา 58 ปี ทำให้มีความต้องการในเรื่องอาหารและที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น เป็นผลทำให้มีการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรที่ดิน ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น อากาศ เสียง เป็นต้น

2) ความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยี ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมเติบโตอย่างรวดเร็ว และมีการใช้วัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สลายตัวยาก และเป็นพิษเพิ่มมากขึ้น เช่น สารเคมี พลาสติก ยากำจัดศัตรูพืช และปุ๋ยเคมี เป็นต้น ซึ่งเป็นผลต่อการทำลายสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง และจะส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในเวลาต่อไป

3) ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการขยายตัวในการปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างสาธารณูปโภค ถนน เป็นจำนวนมาก ซึ่งบางครั้งถนนที่สร้างขึ้นนั้นไปปิดกั้นการไหลของน้ำที่จะไปสู่ทะเล แม่น้ำ ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมขังบางแห่ง

4) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไม่ระมัดระวัง ทำให้ประเทศไทยมีเนื้อที่ป่าไม้ลดลงจากประมาณร้อยละ 54 ของพื้นที่ประเทศในปี 2504 เหลือเพียงร้อยละ 25 ในปัจจุบัน สามัคคี บุญยะวัฒน์ (2543)

ในการแก้ปัญหาเหล่านี้ ควรเน้นการป้องกันและพัฒนา เพื่อมิให้ทรัพยากรธรรมชาติของชาติ ต้องถูกทำลายโดยไม่จำเป็น พร้อมทั้งเพิ่มทุนประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร โดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทยประสบปัญหาประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็ว และมีจำนวนประชากรมากขึ้นไม่อาจจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้พอเพียงได้ ทำให้ประชาชนเดือดร้อนและเกิดการเป็นหนี้สิน ซึ่งความเดือดร้อนของประชาชน มีดังนี้ คือ

1. การขาดแคลนเงินทุน ทั้งนี้ เพราะรายได้ส่วนใหญ่ของประชาชน ถูกนำไปใช้ในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ทำให้มีเงินทุนเพื่อเก็บไว้ในการลงทุนทางด้านการผลิตต่ำ เมื่อไม่มีการสะสมทุน หรือมีทุนน้อย ประชาชนก็มีความสามารถในการผลิตสินค้า

หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆต่ำ ทำให้รายได้ต่ำ การมีรายได้ต่ำทำให้ขาดอำนาจในการซื้อ ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ นั่นคือ ผลิตภัณฑ์ออกมาแล้วไม่มีผู้บริโภค เนื่องจากประชาชนไม่มีอำนาจในการซื้อ เมื่อผนวกกับการขาดแคลนเงินทุน และสินค้าที่ผลิตออกมาขายไม่ได้ ก็จะทำให้มีผู้สนใจที่จะลงทุนผลิตสินค้าและบริการต่ำ ไม่มีการจ้างงานและรายได้ต่ำ

2. การขาดแคลนทรัพยากร การเพิ่มจำนวนคนต่อทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และบางส่วนของชนชาติชายที่คืนทำกินให้กับนายทุน ทำให้ขาดแคลนที่ดินทำกิน

3. การว่างงาน เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น แต่ตำแหน่งงานมิได้มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งยังได้มีการนำเอาเครื่องจักรกลมาใช้แทนแรงงานคน ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานในพื้นที่ชนบท โดยเฉพาะเกษตรกร ซึ่งพอถึงช่วงนอกฤดูการทำนา ก็จะเกิดการว่างงานขึ้น

4. การศึกษา เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น สถานศึกษาที่มีอยู่เดิมไม่สามารถรับได้อย่างเพียงพอ ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน ขาดบุคลากรในการสอน เด็กจำนวนมากขาดโอกาสทางการศึกษา ผลที่ตามมา คือ ประชากรจะขาดความรู้ เป็นประชากรที่ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

5. การขาดแคลนที่อยู่อาศัย มีความต้องการในเรื่องที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการอพยพแรงงานต่างจังหวัดเข้ามาในเมือง ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย และเกิดแหล่งชุมชนแออัดขึ้น

6. การขาดแคลนสิ่งสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้รัฐบาลไม่สามารถที่จะจัดสรรถนนหนทาง แหล่งน้ำ ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ การสาธารณสุข ได้ทันกับความต้องการของประชาชน

จากการที่ประชาชนขาดแคลนที่ทำกิน ขาดเงินทุนหมุนเวียน มีการว่างงาน และรายได้ต่ำ ทำให้ต้องกู้หนี้ยืมสินมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน หรือนำมาลงทุน ทำให้ประชาชนเหล่านั้น เกิดการเป็นหนี้สินจำนวนมาก นิยามานะการ และโสภณ เสือพันธ์ (2538)

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

แม้ว่าแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมา ได้ก่อประโยชน์แก่สังคมไทยหลายด้าน แต่ในขณะเดียวกันกลับสร้างบาดแผลผลกระทบจำนวนมากทั้งไว้รอการเยียวยา บาดแผลร้ายแรงบาดแผลหนึ่ง ได้แก่ การที่สังคมเต็มไปด้วยความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท หรือบางคนเรียกว่าความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

ท้องถิ่นในชนบทมีความอ่อนแอและล่มสลาย เนื่องจากหนุ่มสาวในชนบทจำนวนมาก ต่างละทิ้งที่ทำกินทางการเกษตร เข้ามาแสวงหารายได้ที่ดีขึ้น ด้วยการเป็นแรงงานรับ

ฝีมือในภาคอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ๆ ท้องถิ่นชนบทจึงถูกทอดทิ้งให้เหลือเฉพาะ เด็กและคนชราเป็นสัดส่วนสูง ขณะที่เกษตรกรที่เหลืออยู่ กลับไร้พลังในการรวมตัวในการพัฒนา ท้องถิ่นของตนเอง อันเนื่องจากระบบที่เน้นการพึ่งพิงส่วนกลาง ยิ่งกว่านั้น การที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนให้เพาะปลูกพืชเพียงชนิดเดียว อย่างขาดความรอบคอบ เป็นเหตุให้เงินทุนของ เกษตรกรหมดไปกับค่าปุ๋ย ยาฆ่าแมลง อีกทั้งยังต้องตกอยู่ภายใต้การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง และมีความเสี่ยงต่อราคาพืชผลที่ตกต่ำ เกษตรกรจำนวนไม่น้อย จึงมีหนี้สินที่ไม่สามารถผ่อนชำระ ได้ ซึ่งต้องเป็นตัวเร่งให้ท้องถิ่นในชนบทล่มสลายเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในยุคฟองสบู่ที่ผ่านมา ราคาที่ดินได้รับการปั่นให้สูงอย่างขาดความยั่งยืน ในยุคนั้นมีเกษตรกรจำนวนไม่น้อย ได้ขายที่ดินทำกิน ของตนให้แก่นายทุนซึ่งนำไปสร้างเป็นสนามกอล์ฟ รีสอร์ท ฯลฯ ตัวอย่างเหตุผลต่างๆ ดังกล่าวนี้ นับเป็นบาดแผลสำคัญของการล่มสลายของชุมชนชนบทในช่วงที่ผ่านมา

ในตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา การกำหนดเป้าหมาย และการแก้ไขปัญหา ในการพัฒนาโดยส่วนใหญ่ จะตกอยู่ในมือของภาครัฐเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องมาจากต้องการความ รวดเร็ว และความสะดวกในกระบวนการทำงาน ในแต่ละขั้นตอนของการวางแผนการปฏิบัติงาน รวมถึงการประเมินผล แนวทางเช่นนี้เป็นอุปสรรคสำคัญที่ปิดช่องทาง การเข้ามามีส่วนร่วมของ ท้องถิ่น ทั้งๆ ที่ปัญหาท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมีมากกว่าขีดความสามารถในการจัดการของภาครัฐ แต่ เพียงฝ่ายเดียว

ภาวะการล่มสลายท้องถิ่น อันเป็นผลพวงจากการพัฒนาประเทศ อย่างขาด สมดุล กลายเป็นประเด็นที่ได้รับการตระหนักว่าเป็น “ปัญหาระดับชาติ” อันเป็นส่วนหนึ่งที่น่าไปสู่ การปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ ของรัฐในการพัฒนาประเทศ โดยได้เปลี่ยนทิศทางอย่างเป็นทางการ จากการให้เศรษฐกิจเป็นตัวตั้ง สู่การให้มนุษย์เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา สังคมที่คนจะได้รับการ พัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น จะต้องเปลี่ยนจากการรอรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น อาทิ จากภาครัฐ มาเป็น สังคมที่ “ชุมชนแก้ปัญหามุมชน” ด้วยตนเอง ส่วนภาครัฐมีบทบาทเป็นเพียง ผู้สนับสนุนศักยภาพ ของชุมชนเท่านั้น เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544)

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรม และสินค้าจากต่างประเทศ

ในปัจจุบัน ประเทศต่างๆ เปิดตัวเองเพื่อติดต่อกับต่างประเทศอื่นๆ ทั่วโลก มากขึ้น ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่น่าจะมีการเปิดการติดต่อกับประเทศอื่นๆ อย่างกว้างขวาง และยอมรับสิ่งต่างๆ ที่ประเทศอื่นๆ ถ่ายทอดให้อย่างกว้างขวางเช่นกัน มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม กันมากขึ้น แต่เรายอมรับเอาวัฒนธรรมจากประเทศอื่นเข้ามามากเกินไป มีค่านิยมสินค้าที่ผลิตใน ต่างประเทศ ส่วนหนึ่งเป็นการแสดงออกซึ่งรสนิยม และอีกส่วนเห็นว่าคุณภาพสินค้าไทยสู้ต่างชาติ ไม่ได้ ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้ว ปัจจุบันสินค้าไทยมีคุณภาพกว่าของบางประเทศหลายอย่าง เช่น

อาหาร ทั้งอาหารคาวหวาน และผลไม้ต่างๆ ประเทศไทยมีผลไม้ตลอดทั้งปีและมีมากด้วย ไม่เคยขาดแคลน อาจจะไม่มีก็เฉพาะผลไม้บางชนิดที่ต้องการอากาศหนาวเท่านั้น ซึ่งก็มีรสชาติสู้ผลไม้ไทยไม่ได้ ราคาแพงกว่า ที่ผลไม้ต่างชาติแพงนั้น ไม่ได้แพงเพราะรสชาติ แต่แพงเพราะเป็นของต่างชาติ ต้องสั่งซื้อมาจากต่างประเทศเท่านั้นเอง เครื่องนุ่งห่ม ประเทศไทยสามารถผลิตใช้เองมานานแล้ว ตั้งแต่โบราณกาล ผ้าไหมไทยมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก จนกระทั่งทุกวันนี้ ชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวประเทศไทย มักจะซื้อผ้าไหมติดมือกลับบ้านทุกครั้ง ยารักษาโรค ประเทศไทยเองก็สามารถผลิตใช้มาแล้วตั้งแต่ศึกดาบรพ มียาแผนโบราณ มีแพทย์แผนโบราณ และมีหมอทำเป่าลวดควบคู่กันมากับกำเนิดชนชาติไทย ยาแผนโบราณมีนับร้อยๆ ขนาน จนกระทั่งทุกวันนี้ เรายังนิยมใช้ยาแผนโบราณรักษาโรคบางชนิด เช่น โรคมะเร็ง โรคหอบหืด และโรคไตชนิด เป็นต้น สำหรับยาแผนปัจจุบัน ทุกวันนี้เพียงพอต่อความต้องการรักษาโรคภายในประเทศ แต่ทว่า เรายังนิยมสั่งยาจากต่างประเทศมาใช้อย่างฟุ่มเฟือย

แต่ปัญหามีอยู่ที่ว่า “ค่านิยมของเรายังไม่ดีพอ” ชาตินิยมของเรายังไม่เข้มข้นถึงขั้นที่น่าพึงพอใจ เรายังนิยมของต่างชาติชนิดเดียวกับที่เราผลิตได้เอง ในบางสิ่งบางอย่างของเราผลิตได้เอง มีคุณภาพดีกว่าสินค้าต่างประเทศด้วยซ้ำไป แต่เราก็ก็นิยมใช้อยู่ นั่นเอง เพราะเราได้สร้างค่านิยมไว้ผิดๆ เสียแล้วว่า “ของไทยสู้ของต่างชาติไม่ได้” คนที่ใช้ของไทยเป็นคนฐานะไม่ดี ไม่มีเกียรติ คนที่ใช้ของต่างประเทศเป็นคนมีฐานะมั่นคง มีเกียรติ มีคนนิยมชมชอบ มีรสนิยมสูง

ฉะนั้น ถึงเวลาแล้วที่คนไทยจะต้องเปลี่ยนค่านิยมเสียใหม่ ต้องหันมานิยมใช้สิ่งที่ผลิตในประเทศไทยเองอย่างเปิดเผย และอย่างมีคุณค่าทางสังคม เพื่อผู้ผลิตจะได้ประทับใจ แสดงอย่างภาคภูมิใจว่า ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ประเทศไทยและประชาชนไทยมีความสามารถผลิตใช้เองได้ ยืนอยู่ด้วยลำแข้งของตนเอง และพึ่งตนเองได้ นางลักษณ เทพสวัสดิ์ (2543)

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.6 ประวัติความเป็นมาของชุมชน

หมู่บ้านช่องอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจอกหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่หมู่บ้านหนึ่ง โดยมีอายุไม่ต่ำกว่า 344 ปี ในราวปี พ.ศ. 2201 หลักฐานที่สันนิษฐานว่าเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ เนื่องจากมีหลักฐานว่าวัดช่องอู่สร้างขึ้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2201 วัดกับบ้านเป็นสิ่งคู่กัน จึงสันนิษฐานว่า หมู่บ้านช่องอู่ น่าจะจัดตั้งขึ้นมาก่อนการสร้างวัด หรือสร้างพร้อมๆ กันกับวัดช่องอู่

ที่มาของชื่อหมู่บ้าน มีตำนานเล่ามาตั้งแต่สมัยโบราณว่า บริเวณนี้เป็นที่พักของพระนางอรพิม มเหสีของกษัตริย์ชอม ในขณะนั้นพระนางทรงพระครรภ์ จึงได้จัดทำเสาดินสำหรับผูกอุ้งขึ้น ที่บริเวณนั้นจึงได้เรียกว่าช่องอู่ วารสารเทศบาลตำบลจอกหอ (2544:8) เสาดินที่ว่า

นั้น ตามประวัติศาสตร์เรียกว่าเสมานิน พบเสาหินทางด้านทิศเหนือของหมู่บ้านมีขนาดใหญ่จำนวน 2 แผ่น มีลักษณะเป็นแผ่นหินทรายสีแดง ไม่มีการฉากโคนให้เป็นรูปร่างแน่นอน มีขนาดความสูงประมาณเหนือเอว และอีก 1 แผ่น สูงประมาณใต้เอว มีการแกะสลักลวดลาย แผ่นใหญ่ 2 แผ่นตั้งอยู่คู่กัน ระยะห่าง 2 เมตร แผ่นเล็กตั้งเฉียงมาข้างหน้าตรงกลางระหว่างแผ่นใหญ่ ศรีจักร วัลลิโกดม (2540:50) กล่าวว่า เสมานินเป็นโบราณวัตถุสำคัญอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า ภาคอีสานของไทย เคยมีวัฒนธรรมเก่าแก่เป็นของตนเอง เสมานินจึงทำหน้าที่เป็นหลักเขตของบริเวณที่ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นเครื่องหมายของบริเวณศักดิ์สิทธิ์ไปในตัว ประมาณปี พ.ศ. 2540 เสมานินได้ล้มลง เนื่องจากการปรับที่ดินเพื่อสร้างบ้านจัดสรร จึงมีการเคลื่อนย้ายเสมานิน ไปปักไว้ที่บริเวณหน้าพระอุโบสถ หลังแก้ววัดช่องอยู่ เพื่อเป็นวัตถุเคารพ ส่วนที่ตั้งเดิมได้จัดสร้างศาลเจ้าไว้เป็นที่เคารพ ได้ชื่อว่า ศาลเจ้าแม่อรพิม

1.2.7 สภาพปัจจุบัน

ทำเลที่ตั้ง

หมู่บ้านช่องอยู่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลจอกหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองนครราชสีมาทางทิศเหนือ ประมาณ 7 กิโลเมตร ตัวหมู่บ้านอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) เป็นระยะทาง 250 เมตร และอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 (นครราชสีมา-ชัยภูมิ) เป็นระยะทาง 300 เมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับหมู่บ้านรัตนภิธาน ตำบลจอกหอ

ทิศใต้ ติดต่อกับบ้านเกาะ ตำบลบ้านเกาะ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตลาดจอกหอ ตำบลจอกหอ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับบ้านสำโรง ตำบลจอกหอ

ประชากร

หมู่บ้านชองอูมีจำนวนประชากร 1,076 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.97 กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 18 ปี 1 วัน ถึง 50 ปีเต็ม ร้อยละ 55.93 อยู่ในวัยแรงงาน ซึ่งเป็นผู้ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	506	47.03
- หญิง	570	52.97
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	25	2.32
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	54	5.01
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	94	8.73
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	28	2.60
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	81	7.52
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	596	55.93
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	81	7.52
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	117	10.87
3. จบการศึกษา		
ประถมศึกษา	563	55.69
มัธยมศึกษา	368	36.40
อนุปริญญา	46	4.55
ปริญญาตรีขึ้นไป	34	3.36
4. ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีฐานะยากจน ไม่มีผู้อุปการะในหมู่บ้านมี 11 คน ได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ โดยรับเบี้ยเลี้ยงยังชีพเดือนละ 300 บาท จำนวน 7 คน และได้รับการสงเคราะห์ครอบครัวผู้ยากไร้ คนละ 2,000 บาท จำนวน 4 คน ในหมู่บ้านมีคนพิการ จำนวน 18 คน ได้เรียนหนังสือ 13 คน ไม่ได้เรียน 5 คน		

ที่มา : แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

คลองบริบูรณ์ เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติสายหลัก แยกมาจากแม่น้ำลำตะคลองที่บ้านขามเฒ่า ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองนครราชสีมา ไหลผ่านทางตอนใต้ของชุมชน โดยมีทิศทางจากทิศตะวันตกไปยังทิศตะวันออก ในลำน้ำมีประตูกั้นน้ำเพื่อควบคุมระดับน้ำ เป็นแหล่งน้ำที่คนในหมู่บ้านชองอูใช้สำหรับการอุปโภค และทำการเกษตร และยังเป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา ของการประปาส่วนภูมิภาคจ่อหอ

สระวัด อยู่ในบริเวณวัดชองอู เดิมเป็นแหล่งน้ำที่ชาวบ้านใช้อุปโภค บริโภค น้ำมีความใสสะอาด เมื่อระบบประปาเข้าสู่หมู่บ้าน และน้ำในสระไม่สะอาดเหมือนแต่ก่อน ชาวบ้านจึงไม่ได้ใช้น้ำจากสระนี้ จะใช้ต่อเมื่อน้ำประปาไม่ไหล โดยมีการสูบน้ำจากสระไปใช้เพื่อการอุปโภคภายในวัด

ตารางที่ 2 ตารางแสดงจำนวนแหล่งน้ำ และการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำตื้น	2 บ่อ	ตลอดปี	-
สระน้ำ	1 สระ	ตลอดปี	-
คลองน้ำ	2 แห่ง	ตลอดปี	-
ฝายกั้นน้ำ	2 แห่ง	ตลอดปี	-

ที่มา : แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ในปัจจุบัน หมู่บ้านชองอูไม่มีป่าไม้ พื้นที่สาธารณะบางส่วนได้ปรับปรุงเป็นสวนหย่อมสำหรับการพักผ่อน สนามกีฬาตะกร้อ และสนามเด็กเล่น ตอนเย็นจะมีประชาชนมาทั้งพักผ่อน ออกกำลังกาย

ถนน

ถนนในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีต สัญจรไปมาสะดวก ถนนแต่ละสายแบ่งแยกเป็นซอยต่างๆ มีถนนทั้งหมด 3 สาย คือถนนบ้านชองอู แบ่งแยกเป็น 3 ซอย ถนนบ้านชองอู แบ่งแยกเป็น 5 ซอย และถนนอรพิม แบ่งเป็น 8 ซอย

การคมนาคม

ส่วนใหญ่ประชาชนในหมู่บ้านช่องอู่ มักเดินทางโดยรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ถ้าไม่มีรถส่วนตัว จะใช้บริการของรถจักรยานยนต์รับจ้าง จากในหมู่บ้านถึงปากทางเข้าวัดช่องอู่ ราคาคนละ 10 บาท แล้วมาต่อรถโดยสารประจำทาง หรือรถสองแถวรับจ้าง ราคาคนละ 5 บาท นับว่าเป็นความสะดวกในการเดินทางของชาวบ้าน

ไฟฟ้า

ระบบไฟฟ้าดำเนินการติดตั้งโดยการไฟฟ้าจังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันหมู่บ้านช่องอู่มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน

ประปา

ระบบประปาปัจจุบัน อยู่ในความดูแลของการประปาส่วนภูมิภาค น้ำไม่ใคร่สะอาดนัก มีตะกอนขุ่น ใช้อุปโภคได้อย่างเดียว ใหลน้อย มีผู้ใช้น้ำประปาร้อยละ 80 ที่เหลือสูบน้ำจากลำคลองบริบูรณ์มาใช้อุปโภค

โทรศัพท์

มีโทรศัพท์พื้นฐานร้อยละ 58 และมีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวนมาก

หอกระจายข่าว

หมู่บ้านช่องอู่มีหอกระจายข่าว จำนวน 2 แห่ง ไม่เพียงพอสำหรับประชากร เพราะทางทิศเหนือของหมู่บ้านจะไม่ได้ยินข่าวสารที่มีการประชาสัมพันธ์ออกหอกระจายข่าว บางครั้งทำให้พลาดโอกาสในเรื่องสำคัญต่างๆ

1.2.8 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

อาชีพ

ประชากรในหมู่บ้านช่องอู่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 56.37 รองลงมาคือ ค้าขาย ลูกจ้าง ทำนา ทำสวน และรับราชการ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะอาชีพ

ลักษณะอาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำนา	41	7.68
ทำสวน	7	1.31
เลี้ยงสัตว์	10	1.87
ค้าขาย	66	12.35
รับราชการ	37	6.93
รับจ้าง	301	56.37
ถูกจ้าง	72	13.48
รวม	534	100

ที่มา : แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

อาชีพทำนา มีเพียงร้อยละ 7.68 เนื่องจากชาวนาได้ขายที่นาให้นายทุนทำบ้านจัดสรร เกษตรกรผู้ทำนา 41 ครอบครัว มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง 26 ครอบครัว ส่วนใหญ่มีที่ดินทำกิน จำนวน 6-10 ไร่ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 4 ตารางแสดงจำนวนครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง

จำนวนร้อยละของครอบครัว : จำนวนตามช่วงที่ดิน

ที่ดิน (ไร่)	ครอบครัว	
	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5	10	38.46
6 - 10	12	46.15
11 - 12	4	15.38
รวม	26	100

ที่มา : แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

นาที่ทำจะเป็นลักษณะนาดำ มีพื้นที่ทำการเกษตร 407 ไร่ เป็นที่นา 400 ไร่ ที่ทำสวน 2 ไร่ พื้นที่เลี้ยงสัตว์ 5 ไร่ พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ย 8 ไร่ต่อครอบครัว มีผลผลิตด้านการทำนา ทั้งหมู่บ้านปีละ 240 เกวียน จะขายประมาณ 7.2 เกวียน เก็บไว้รับประทาน 232.8 เกวียน มีการซื้อปุ๋ยเคมีเพื่อบำรุงผลผลิตทางการเกษตร ปีละ 310 กระสอบ อาชีพทำสวน ร้อยละ 1.31 จะทำสวนผลไม้ เช่น ชมพู่ ฝรั่ง มะม่วง ผลผลิตจะขายในหมู่บ้าน หรือนำไปขายที่ตลาดจอหอ ส่วนการปลูก

ผัก ผักที่ปลูกจะเป็นผักบุงจีนเป็นส่วนใหญ่ ผักอื่นๆ มีพวกผักกาด ผักกวางตุ้ง กระเพรา ต้นหอม ผลผลิตมีทั้งขายส่ง และนำไปขายเองที่ตลาดจอหอ อาชีพเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 1.87 สัตว์ที่เลี้ยงคือ วัว ควาย หมูป่า เป็ด ไก่ และ ปลา จะมีผู้เลี้ยงจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากขาดพื้นที่ในการเลี้ยง

รายได้

ประชากรในหมู่บ้านช่องอยู่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.79 มีรายได้ปีละ 30,001-50,000 บาท รองมาคือ ร้อยละ 22.42 มีรายได้ปีละ 50,000-100,000 บาท ดังแสดงในตาราง ตารางที่ 5 ตารางแสดงจำนวนรายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว จำนวนและ ร้อยละของครอบครัว : จำนวนตามช่วงรายได้

รายได้ (บาท)	หัวหน้าครอบครัว	
	จำนวน	ร้อยละ
1,000 – 5,000	2	0.73
5,001 – 10,000	4	1.47
10,001 – 20,000	15	5.50
20,001 – 30,000	60	22.05
30,001 – 50,000	130	47.79
50,001 – 100,000	61	22.42
รวม	272	100

ที่มา : แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

ภาวะการเป็นหนี้สิน

ประชากรในหมู่บ้านช่องอยู่ที่มีอาชีพเกษตรกร ส่วนใหญ่จะเป็นหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีจำนวนหนึ่งที่พักชำระหนี้เกษตรกร ซึ่งจะครบกำหนดชำระคืนในปี พ.ศ. 2546 ส่วนผู้มีอาชีพอื่นจะเป็นหนี้ธนาคาร สหกรณ์ หนีกองทุนเงินสแตมป์หมู่บ้าน และมีบางส่วนเป็นหนี้นอกระบบ การเป็นหนี้ของชาวบ้านส่วนหนึ่งเกิดทัศนคติอยากได้สิ่งนั้น เมื่อนำทุนมาขวานซื้อที่ดินเพื่อทำบ้านจัดสรรหมู่บ้านเทพธานี ชาวบ้านได้ขายที่ดินกันไปจำนวนหลายร้อยไร่ ได้เงินรายละหลายล้านบาท เมื่อมีเงินชาวบ้านก็นำเงินมาใช้จ่ายในสิ่งที่ตนอยากได้ เช่นซื้อรถยนต์ สร้างบ้านใหม่สวยๆ ท่องเที่ยวต่างประเทศ เล่นการพนัน บางส่วนจะนำไปลงทุนในกิจกรรมใหม่ก็ประสบความสำเร็จแล้ว เมื่อเงินหมดเลยต้องทำการกู้หนี้ขึ้นมาใช้จ่ายในครอบครัว ส่วนพวกที่ฐานะยากจน ส่วนใหญ่เป็นหนี้จากการส่งลูกเรียนหนังสือ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน และการอยากได้สิ่งของตามผู้อื่น

1.2.4 ด้านสังคมวัฒนธรรม

เครือข่าย

กลุ่มที่อยู่ในหมู่บ้านมานาน มีความรู้สึกกับหมู่บ้านในลักษณะที่เป็นหน่วยเครือข่ายขยายขนาดใหญ่ มีความผูกพันกัน จะใช้ถ้อยคำที่เรียกลำดับญาติ ดังนั้นชาวบ้านจึงเป็น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา พี่ น้อง ลูกหลานของกันและกัน และปฏิบัติต่อกันคล้ายคำที่เรียกหา

ผู้นำชุมชน

ผู้นำที่เป็นทางการ ผู้ใหญ่บ้าน คือนายพัค พรโลกสูง มีนายบุญรอด ถ่ายสูงเนิน และนายเด่น คิดถูก เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในองค์กรส่วนท้องถิ่น ทางเทศบาลตำบลจอหอ จึงมีนโยบายจัดตั้งชุมชนขึ้น หมู่บ้านช่องอู้อิงแบ่งเป็น 3 ชุมชน คือชุมชนช่องอู้อพัฒนา มีนายสมชาย ถิ่นวงศ์พิทักษ์ เป็นประธานชุมชน ชุมชนรวมใจพัฒนา นายสุรนต์ ปรีชารักษ์ เป็นประธานชุมชน ชุมชนสุขสันต์ นายเทียน แพทย์เกาะ เป็นประธานชุมชน แต่ละชุมชนจะมีคณะกรรมการชุมชน จำนวน 5-8 คน

ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ คือผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ เชื้อฟั้ง

การรวมกลุ่ม

กลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านช่องอู้อั้น เกิดมาจากการที่ชาวบ้านมีความสามัคคี ต้องการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้น ดังนี้

- 1) กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน (เงินแสน) ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2539 มีสมาชิก 36 คน ประธานกลุ่ม คือนายสุข ตอนโลกสูง กิจกรรมหลักของกลุ่ม คือให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประสบปัญหาคือคร้อน ปัจจุบันมีเงินทุน 108,000 บาท
- 2) กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2520 มีสมาชิก 160 คน ประธานกลุ่ม คือ นายพัค พรโลกสูง กิจกรรมหลักของกลุ่ม คือสงเคราะห์ศพ ปัจจุบันมีเงินทุน 3,200 บาท
- 3) กลุ่มกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2539 สมาชิกคือชาวบ้านช่องอู้อทั้งหมด ประธานกลุ่มคือ นายพัค พรโลกสูง กิจกรรมหลักของกลุ่ม คือช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน ปัจจุบันมีเงินทุน 4,682.52 บาท
- 4) กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2543 มีสมาชิก 22 คน ประธานกลุ่ม คือ นางรำพรรณ แป้นนางรอง ปัจจุบันมีเงินทุน 7,500 บาท

5) กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน (อปพร.) ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2543 มีสมาชิก 8 คน ประธานกลุ่มคือ นายบุญรอด ถ้ายสูงเนิน กิจกรรมหลักของกลุ่ม คือดูแลความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

หมู่บ้านช่องอู่มีผู้ชำนาญการในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านเกษตรกรรม คือ จำสืบตำรวจตรี วินัย ลาภบุญเรือง อายุ 46 ปี เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงหมูป่า มีประสบการณ์ 4 ปี และดาบตำรวจสมพงษ์ กลีบจ่อหอ อายุ 56 ปี เชี่ยวชาญด้านการเกษตรผสมผสาน

2) ด้านศิลปกรรม คือ นายประจวบ ดันจ่อหอ อายุ 71 ปี เชี่ยวชาญด้านตีหนัง มีประสบการณ์ 40 ปี นายจรูญ ศรีนคร อายุ 72 ปี เชี่ยวชาญด้านระนาดทุ้ม มีประสบการณ์ 20 ปี และนายสุข ตอน โศกสูง อายุ 67 ปี เชี่ยวชาญด้านเป่าปี่ มีประสบการณ์ 40 ปี

3) ด้านประเพณี คือ นายพรม เรียงจ่อหอ อายุ 84 ปี เชี่ยวชาญด้านประเพณี และนายจรูญ ศรีนคร อายุ 72 ปี เชี่ยวชาญด้านคำสอนทางศาสนา

วัดและประเพณี

วัด

หมู่บ้านช่องอู่มีวัด 1 แห่ง ชื่อวัดช่องอู่ มีพระสงฆ์จำพรรษา 16 รูป และสามเณร 2 รูป ในวันธรรมดาจะมีผู้มาทำบุญน้อย วันพระจะมีผู้มาทำบุญเพิ่มมากขึ้น ส่วนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา จะมีผู้มาทำบุญเป็นจำนวนมาก และตอนค่ำจะมีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ

ภาพที่ 1 วัดช่องอู๋

ภาษา

ภาษาที่ใช้คือภาษาไทย และภาษาพื้นเมืองโคราช

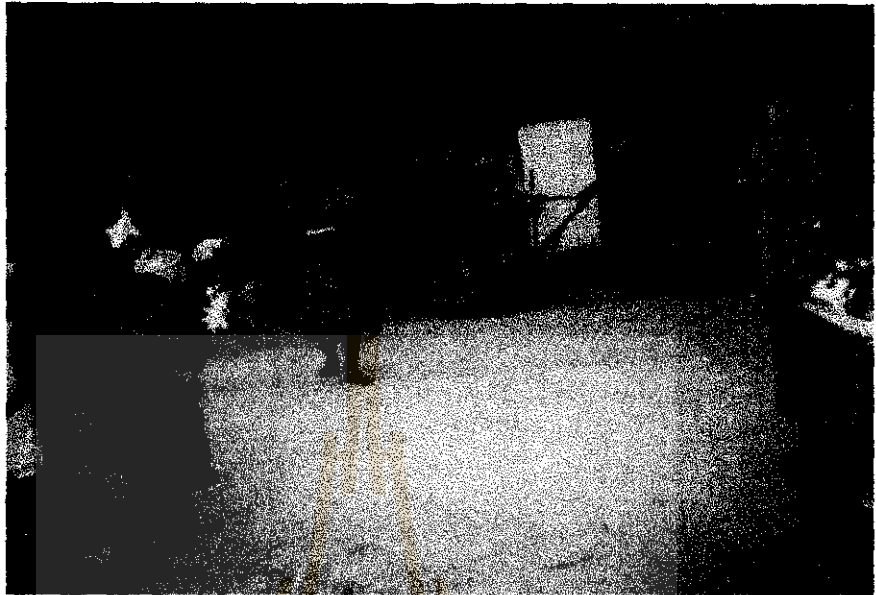
ประเพณี

ประเพณีที่สำคัญของหมู่บ้านช่องอู๋ คือประเพณีบุญวันเข้าพรรษา

บุญออกพรรษา บุญผ้าป่า และประเพณีงานประจำปีวัดช่องอู๋

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ภาพที่ 2 งานบุญวันออกพรรษาวัดช่องอู่

ภาพที่ 3 งานบุญผ้าป่าวัดช่องอู่

ความเชื่อด้านต่างๆ

ศาลตาปู่ เป็นความเชื่อของชาวบ้านที่ว่า ศาลตาปู่เป็นที่อยู่อาศัยของปู่ย่าตายายที่เสียชีวิตแล้ว สร้างไว้เพื่อเคารพบูชา มีการบนบนศาลตาปู่ เพื่อขอความช่วยเหลือและแก้บนเมื่อสิ่งนั้นสำเร็จดังประสงค์ มีประเพณีการเลี้ยงตาปู่ ที่ปฏิบัติกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

จุดประสงค์ของประเพณีการเลี้ยงต่าปู่ และความเชื่อของชาวบ้านที่กระทำนี้คือ เพื่อให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขในหมู่บ้านให้อยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บทั้งหลายทั้งปวงไม่ให้เกิดในหมู่บ้าน และเป็นการบงบานเพื่อขอความช่วยเหลือ และแก้บนเมื่อถึงนั้นสำเร็จดังประสงค์ ประเพณีการเลี้ยงต่าปู่ จะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในเดือน 6 หรือถ้าปีใดฝนแล้ง ก็จะจัดเลี้ยงต่าปู่ขึ้น เพื่อขอให้ช่วยคลบ้นกาลให้ฝนตก

พิธีสะเดาะเคราะห์ วัดช่องอู่ได้เริ่มจัดพิธีนี้ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2542 เป็นความเชื่อว่า คนเราเมื่อมีเคราะห์ร้าย จะต้องทำการสะเดาะเคราะห์ ต่อชะตา แก้อาถรรพ์ สร้างบารมี จะจัดทำพิธีขึ้นในงานประจำปีวัดช่องอู่ มีผู้สนใจเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 6 ตารางแสดงปฏิทินประเพณีหมู่บ้านช่องอู่ จำแนกตามเดือน

เดือน	ทำบุญประเพณี
มกราคม	ทำบุญกลางบ้าน
กุมภาพันธ์	เวียนเทียนเนื่องในวันมาฆบูชา
มีนาคม	งานประจำปีวัดช่องอู่
เมษายน	สงกรานต์
พฤษภาคม	เวียนเทียนเนื่องในวันวิสาขบูชา
มิถุนายน	เลี้ยงศาลต่าปู่
กรกฎาคม	เวียนเทียนเนื่องในวันอาสาฬหบูชา, เข้าพรรษา
สิงหาคม	ไม่มี
กันยายน	ไม่มี
ตุลาคม	ออกพรรษา
พฤศจิกายน	ทอดกฐิน
ธันวาคม	เทศน์มหาชาติ

ที่มา : แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

โรงเรียนและการศึกษา

หมู่บ้านช่องอู่ ไม่มีโรงเรียนให้นักเรียนได้รับการศึกษา สมาชิกในหมู่บ้านจะไปศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนที่อยู่ไม่ไกลนัก คนรุ่นพ่อ รุ่นแม่ ส่วนใหญ่จะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะในช่วงระยะเวลานั้น ไม่นิยมให้ลูกหลานเล่าเรียนหนังสือ ส่วนในปัจจุบันจะส่งเสริมให้เล่าเรียนกันมากขึ้น โดยเริ่มให้เข้าโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล เด็กที่จบการศึกษากาบบังคับประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จะศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา เด็กที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มักจะศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย มีบางส่วนจะศึกษาต่อทางด้านวิชาชีพในตัวเมืองนครราชสีมา มีผู้จบการศึกษาชั้นอุดมศึกษามากขึ้น

สุขภาพอนามัย

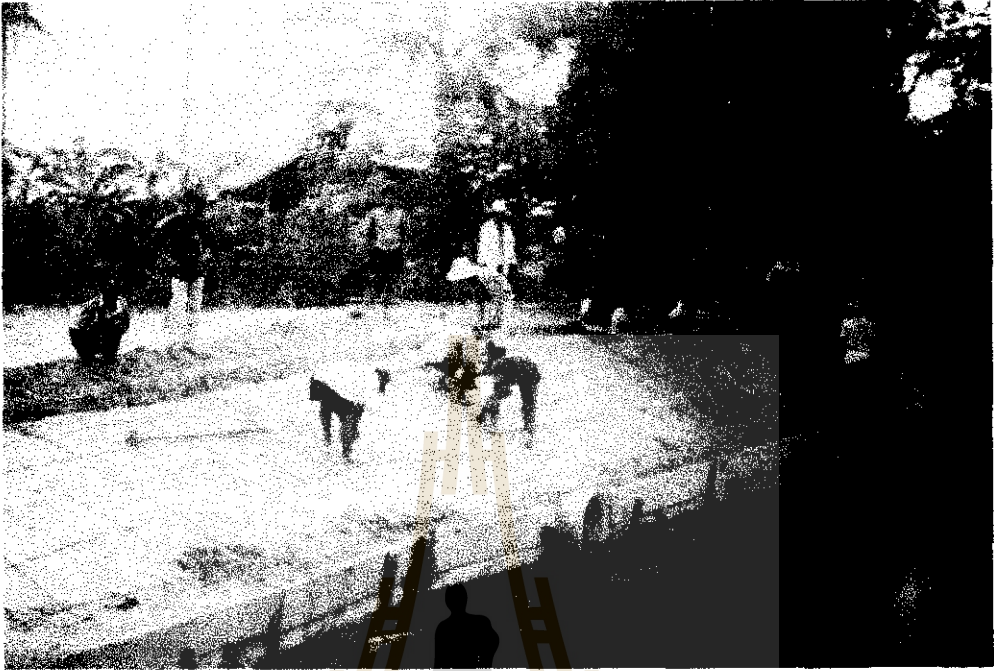
ชาวบ้านส่วนใหญ่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดี จะมีเจ็บป่วยบ้างเล็กน้อย คือเป็นไข้ ปวดหัว ปวดท้องธรรมดา เมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อย ชาวบ้านนิยมไปซื้อยามารับประทานเองที่บ้านจากร้านเภสัชกร หรือไปรักษาที่คลินิกชุมชนจอหอ ซึ่งตรวจรักษาโดยแพทย์จากโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ค่ารักษาโรคครั้งละ 30 บาท หรือรับการรักษาที่คลินิกแพทย์เอกชน ซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านนัก ถ้าเป็นมากมักจะไปรักษาที่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย หรือไปรักษาที่โรงพยาบาลเอกชนสำหรับผู้ที่มิฐานะดี

ทางด้านอนามัย หมู่บ้านช่องอู่มีส่วนร่วมดูแลสุขภาพภิบาลครบทุกครัวเรือน ทารกแรกเกิดได้รับบริการทางสาธารณสุขครบตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ให้บริการทางด้านสาธารณสุขมูลฐานแก่ชุมชนอีกด้วย

ความเข้มแข็งของชุมชน

บ้านช่องอู่ มีความเข้มแข็งของชุมชนในระดับปานกลาง ความสามัคคี จะมีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันในบางกิจกรรมที่ตนสนใจ เช่น การจัดงานประเพณีประจำปีวัดช่องอู่ จะมีชาวบ้านมาช่วยงานประมาณ 50 คน หรือการซ่อมแซมทำนบกั้นน้ำที่ชำรุด มีชาวบ้านมาช่วยกันทำประมาณ 120 คน บางคนที่ไม่ได้มาช่วยแรงงานก็ร่วมบริจาคเงิน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันบ้าง แต่เฉพาะในหมู่เครือญาติของตน มีการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส โดยการขอรับการสงเคราะห์จากหน่วยงานของรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวน 4 ราย มีการรวมกลุ่มกันตั้งองค์กรประชาชนเพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน เช่นกลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน (อปพร.) กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น ผู้นำชุมชนมีคุณธรรม แต่ยังขาดการเสียดสละเท่าที่ควร จึงสรุปได้ว่า หมู่บ้านช่องอู่มีความเข้มแข็งในระดับปานกลาง

ภาพที่ 4 การร่วมกันซ่อมแซมทำนบกั้นน้ำของสมาชิกในชุมชนบ้านช่องอู่

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ร้อยละ 80 มีความเข้าใจในนโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน อีกร้อยละ 20 ยังไม่ค่อยเข้าใจนัก โดยเข้าใจว่า รัฐบาลให้กู้ยืมเงิน เมื่อถึงกำหนดต้องชำระเงินคืนหลวง

2) เงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุนได้ร่วมกันกำหนดระเบียบข้อบังคับขึ้น และผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อม ได้รับการจัดสรรโอนเงิน เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 จำนวน 1 ล้านบาท เข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ หมู่ที่ 5 เลขที่บัญชี 06-4301-20-193975-3 ธนาคารออมสิน สาขานครราชสีมา คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ และพัฒนากรตำบลจอหอ มีส่วนเกื้อหนุนให้ได้รับเงินจำนวนนี้ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านช่องอู่ ได้กู้เงินไปพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และลดรายจ่าย

3) คณะกรรมการกองทุน มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติครบ ใต้
รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ จำนวน 15 คน เป็นชาย 8 คน หญิง 7 คน
ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 7 ตารางแสดงรายชื่อ ตำแหน่ง ประสบการณ์ และความสามารถพิเศษ ของคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านชองอู่

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ
1. นายสมชาย ถิ่นวงศ์พิทักษ์	ประธานกรรมการ	อดีตประธานสภาภิบาลจอหอ
2. นางสาวรินฤดี ศรีมะเร็ง	รองประธานกรรมการ	อดีตราชการครู
3. นายมนตรี หวังหมุกกลาง	เลขานุการ	บริหารเงินกองทุนสวัสดิการโรงเรียน
4. นางสาวจวีพร เดชสันเทียะ	เหรัญญิก	อบรมด้านคอมพิวเตอร์ จาก มสธ.
5. นายสุรัตน์ ปรีชารักษ์	กรรมการ	ประธานชุมชนร่วมใจพัฒนา
6. นายเทียน แพทย์เกาะ	กรรมการ	ประธานชุมชนสุขสันต์
7. นายรัตนชัย จงพึ่งกลาง	กรรมการ	อบรม NSP บริหารธุรกิจขนาดย่อม
8. นางจ่านอง คั่นในกลาง	กรรมการ	ติดต่อประสานงานในหมู่บ้าน
9. นางมาลีวรรณ ไผสูงเนิน	กรรมการ	อบรมบัญชีขั้นพื้นฐานสหกรณ์
10. นางรำพรหม แป้นนางรอง	กรรมการ	ประธาน อสม. บ้านชองอู่
11. นายสมจิตร โพธิ์รักษ์	กรรมการ	อดีตกรรมการสภาภิบาลจอหอ
12. จ.ส.อ.สุชิน คุ่มจันอัด	กรรมการ	ทางด้านบัญชี
13. นางแก้ว แด้วจอหอ	กรรมการ	รองประธาน อสม. บ้านชองอู่
14. ค.ต.สมพงษ์ กลีบจอหอ	กรรมการ	อดีตข้าราชการตำรวจ
15. นางประยูทธ ผ่านจอหอ	กรรมการ	อสม. บ้านชองอู่

ที่มา : แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน พบว่า ผู้กู้ส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้า
กองทุน ภายในระยะเวลาที่กำหนดจำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.5 ของผู้กู้ทั้งหมด

5) ผู้สมัครขอู้ พบว่า สมาชิกกองทุนจำนวน 171 ราย ให้ความ
สนใจยื่นแบบคำขอกู้จำนวน 134 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.36

6) กองทุนสะสม พบว่า กองทุนหมู่บ้านชองอู่ ได้เปิดบัญชีออม
ทรัพย์ ชื่อบัญชีออมทรัพย์หมู่บ้านชองอู่ หมู่ที่ 5 เลขที่บัญชี 06-4301-20-193952-0 ธนาคารออมสิน

สาขานครราชสีมา เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นบัญชีเงินฝากสังจะ และนำรายได้จากการชำระค่าหุ้น ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าทำสัญญา และค่าดอกเบี้ยเข้าเป็นกองทุนสะสม

7) บัณฑิตกองทุน พบว่า บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ชื่อ นางขวัญเรือน โดกขุนทด อายุ 41 ปี วุฒิมัธยมศึกษา ปริญญาตรี (การศึกษามัธยมศึกษา) เอกพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา อยู่บ้านเลขที่ 246/1 บ้านชองอู่ หมู่ที่ 5 ตำบลจอยหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา สถานภาพ หย่า ความสามารถพิเศษ คอมพิวเตอร์ มีหน้าที่ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ และประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ รวมทั้งส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านชองอู่ให้มีประสิทธิภาพ

2.1.2 ผลการประเมินผลกระบวนการหน่วยระบบ A พบว่า

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า คณะกรรมการจะพิจารณาผู้กู้ที่มีคุณสมบัติครบ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และนำประวัติส่วนตัว ประวัติครอบครัว อาชีพ รายได้ มาร่วมประกอบการพิจารณาด้วย แต่บางรายที่คณะกรรมการพิจารณาด้วยความไม่รอบคอบ ทำให้ผู้ที่มีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์กำหนด ก็สามารถกู้ได้

2) กระบวนการแนะนำวิธีทำธุรกิจ พบว่า คณะกรรมการไม่มีการแนะนำวิธีทำธุรกิจ ผู้กู้ต้องดำเนินการเอง อาจทำให้เกิดการผิดพลาดได้ และถ้าล้มเหลวก็ไม่สามารถนำเงินกลับคืนกองทุนได้

3) กระบวนการรับชำระหนี้ พบว่า คณะกรรมการ มีกระบวนการรับชำระหนี้ที่เป็นระบบ คือรับชำระหนี้ทุกวันที่ 1-5 ของเดือน ตั้งแต่เวลา 08.00-12.00 น. ณ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านชองอู่ กรรมการผู้รับชำระเงินจะออกไปเสิร์ฟรับเงิน ให้ผู้กู้ที่ชำระเงินทุกราย

4) กระบวนการทำบัญชี พบว่า คณะกรรมการมีการทำบัญชีเป็นระบบที่ดี มีการจัดทำบัญชี 4 เล่ม คือ สมุดบัญชีรายรับกองทุน (1 เล่ม) สมุดบัญชีรายจ่ายกองทุน (1 เล่ม) สมุดรายรับกองทุน (เงินออม) และสมุดบัญชีรายจ่ายกองทุน (เงินออม) ผู้จัดทำบัญชี คือ เจริญญิกกองทุน ได้จัดทำบัญชีเดือนละ 1 ครั้ง

5) กระบวนการช่วยหาลาด พบว่า คณะกรรมการไม่มีการช่วยหาลาด ผู้กู้ต้องหาลาดเอง ทำให้ตลาดเป็นไปในวงแคบ อาจทำให้เสียหายได้ ถ้าผู้กู้ผลิตสินค้ามาแล้วไม่มีตลาดรองรับ

6) กระบวนการบทบาทของนักศึกษา พบว่า บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ได้สร้างการเรียนรู้อย่างง่าย ๆ ดังนี้

6.1) การเสวนากลุ่ม โดยการนำผู้ผู้ที่ประกอบอาชีพเดียวกัน เช่น อาชีพการเลี้ยงสัตว์ ทำนา ค้าขาย จำนวน 6-10 คน ประชุมพูดคุยถึงการดำเนินกิจการ ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข ผู้เข้าร่วมเสวนามีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน ได้นำสิ่งที่ดีของบุคคลอื่น มาปรับปรุงสิ่งที่บ่เป็นข้อบกพร่องของตน

6.2) การจัดเวที เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล ผู้เข้าร่วม คือ ประธานกองทุนหมู่บ้านในตำบลจอหอ และกรรมการกองทุนจำนวน 28 คน จัดเวทีโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเป็นไปของกองทุนของหมู่บ้านตน ผู้เข้าร่วมสร้างการเรียนรู้มีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วม สามารถนำสิ่งที่ดีของกองทุนอื่นมาใช้ในการบริหารจัดการกองทุนของตนได้ มีปัญหาอุปสรรค คือ ผู้มาเข้าร่วมบางคนกลับก่อน ทำให้ไม่มีการสรุปผลของการเรียนรู้ ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 5 การจัดเวทีเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

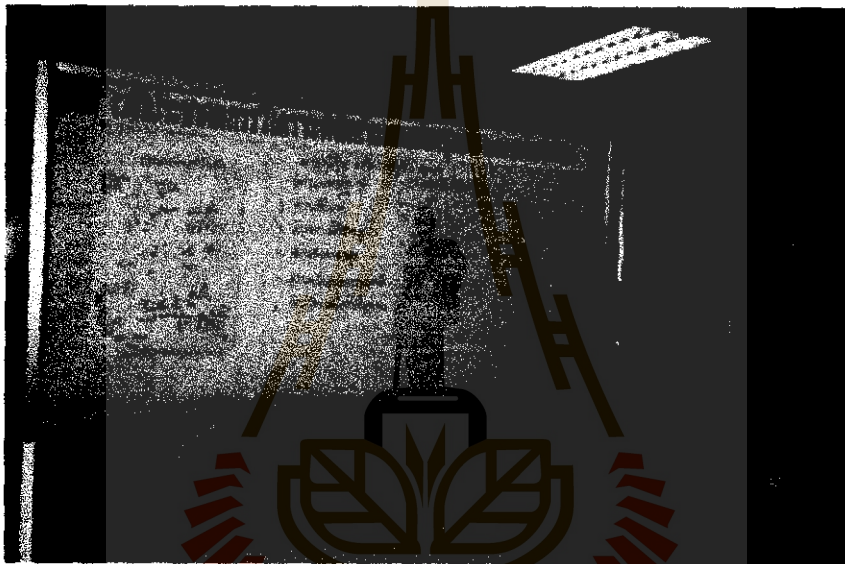

6.3) การจัดเวทีวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนด้วยกระบวนการ AIC มีผู้เข้าร่วมคือ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มต่างๆ และชาวบ้านช่องอยู่ทั่วไป จำนวน 30 คน ทำให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนกัน กำหนดกิจกรรมพัฒนาชุมชน ผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วม เพราะมีแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน ปัญหาอุปสรรคคือ ต้องนัดกันหลายครั้งกว่าจะได้จัดเวทีฯ

6.4) การจัดเวทีวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนระดับตำบล

ด้วยกระบวนการ AIC มีผู้เข้าร่วมคือ ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลจ้อหอ 6 หมู่บ้าน คือ บ้านพะเนา บ้านจ้อหอ หมู่ 3 บ้านจ้อหอ หมู่ 4 บ้านช่องอู่ บ้านหนองพิมาน และบ้านปูน จำนวน 14 คน เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมจากกันและกันระหว่างชุมชน สามารถนำส่วนที่ดีของชุมชนอื่นมาประยุกต์ใช้กับชุมชนของตนเองได้ มีปัญหาอุปสรรคคือ ผู้นำชุมชนเข้าร่วมจัดเวทีมีน้อย ทำให้ได้รับประโยชน์ไม่มากเท่าที่ควร ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 6 การจัดเวทีวิเคราะห์ทำแผนแม่บทชุมชนระดับตำบล ณ สำนักงานเทศบาลตำบลจ้อหอ

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A พบว่า

- 1) ผลโดยตรง พบว่า หมู่บ้านช่องอู่ มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น มีผู้กู้เงินจำนวน 134 ราย ยอดเงินให้กู้ 1,000,000 บาท
- 2) ผลกระทบโดยตรง พบว่าผู้กู้ได้รับการพิจารณาให้กู้จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.55 ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้กู้แต่ยังไม่ได้รับเงิน จำนวน 4 ราย ไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้กู้ จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.46 ผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติ อาจเกิดความไม่พอใจ และอาจทำให้เกิดการแตกความสามัคคีกันได้ มีทุนสะสมจำนวน 17,833.77 บาท มีการขยายกิจการเพิ่มขึ้น จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.66 และมีการเกิดกิจการใหม่ ๆ นั้น จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5

ตารางที่ 8 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้กู้ จำแนกตามการพิจารณาได้รับอนุมัติให้กู้

ผู้กู้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้กู้	120	89.55
ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้กู้ แต่ยังไม่ได้รับเงิน	4	2.98
ไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้กู้	10	7.46
รวม	134	100

ที่มา : แบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

3) ผลกระทบทางอ้อม พบว่ากองทุนหมู่บ้านมีความร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคีมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ภายในชุมชน และระหว่างชุมชน จากการจัดเสวนากลุ่ม การจัดเวทีประชาคม และมีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มค้าขายเสื้อผ้า แต่ก็ทำให้คนในชุมชนเกิดความไม่ไว้วางใจกัน เล่นพรรคเล่นพวก

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B แยกตามกลุ่มอาชีพ ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

1) กลุ่มอาชีพพชชานา

ตารางที่ 9 ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพพชชานา

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้	หนี้ออก	อาชีพหลัก	รายได้เฉลี่ย/เดือน	ประสบการณ์การดำเนินงาน
1	นางประไพ ทรงจอหอ	ป.4	บ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	50,000	-	ปลูกฝัง	-	8 ปี ได้รับกำไร
2	นางทิพย์ นินพุดชา	ป.4	บ้าน, ที่ดิน, รถยนต์, ไร่อง	70,000	-	ทำนา	-	18 ปี ได้รับกำไร
3	นางสุยฤดี ยี่จอหอ	ป.4	บ้าน, ที่ดิน	30,000	-	ทำนา	-	15 ปี ได้รับกำไร
4	นางสาวภาทลง แพร่งจอหอ	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	20,000	-	ปลูกฝัง	-	12 ปี ได้รับกำไร
5	นางสาวณัฏ์ ภัคจิตจอหอ	ป.4	บ้าน, ที่ดิน	-	-	ทำนา	-	20 ปี ได้รับกำไร
6	นางแก้ว แฉั่วจอหอ	ป.4	บ้าน, ที่ดิน	50,000	140,000	ทำนา	*	*
7	นางสาวสงวน จะกันทียะ	ป.4	บ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	-	-	ทำนา	-	10 ปี ได้รับกำไร
8	นางศรีพลอย มุ่งแก้วกลาง	ป.4	บ้าน, ที่ดิน, รถจักรยานยนต์	50,000	-	ค้าขาย	-	15 ปี ได้รับกำไร
9	นางสาวอรสา เคชกันทียะ	ม.3	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ปลูกฝัง	-	16 ปี ได้รับกำไร
10	นางเฉลิมวันท์ ทอนสูงเนิน	ป.6	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ทำสวน	-	10 ปี ได้รับกำไร
11	นางปรางค์ บำรุงกิจ	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	2,000	ทำนา	-	12 ปี ได้รับกำไร
12	นางแก้ว แพทย์เกาะ	ป.4	บ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	-	-	ปลูกฝัง	-	8 ปี ได้รับกำไร

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้ ธนาคาร	หนี้นอก ระบบ	อาชีพ หลัก	รายได้เฉลี่ย/ เดือน	ประสบการณ์การดำเนินงาน กิจกรรม
13	นางราตรี ศรีภักขิ	ป.4	บ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	-	10,000	ถูกจ้าง	*	*
14	นางสุชิน กองสันทียะ	ม.3	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	-	5 ปี ได้รับกำไร
15	นางสาวสุชิน มุ่งเผือกกลาง	ปวช.	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	-	8 ปี ได้รับกำไร
16	นางแดง ชวดจ้อหอ	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	5,000	ทำนา	-	15 ปี ได้รับกำไร
17	นางแดงอ่อน เถระปัญญา	ป.4	บ้าน, ที่ดิน	-	4,000	ทำนา	-	12 ปี ได้รับกำไร
18	นางกฤษณา แต้จ้อหอ	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	20,000	ทำนา	-	20 ปี ได้รับกำไร
19	นางบุญนาค ทือเกาะ	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	50,000	-	ทำนา	-	30 ปี ได้รับกำไร
20	นางสาวพิมพ์ ธรรมโชค	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ทำนา	-	7 ปี ได้รับกำไร

* หมายถึง : ผู้ที่ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามแบบคำขอกู้

ที่มา : แบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกครัวเรือน)

2) กลุ่มอาชีพทำสวน

ตารางที่ 10 ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพทำสวน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้ ธนาคาร	หนี้นอก ระบบ	อาชีพหลัก	รายได้เฉลี่ย/ เดือน	ประสบการณ์การ ดำเนินกิจกรรม
1	นายบัญชา ปากหวาน	ม.3	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	3,000	เริ่มต้นเมื่อได้รับเงินกู้ 3ปี ได้รับกำไร
2	นายสมโพธิ งามจอหอ	ม.3	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	ถูกจ้าง	-	13ปี ได้รับกำไร
3	นางปลอด ทับจะบก	ป.4	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	230,000	60,000	ทำสวน	1,500	เริ่มต้นเมื่อได้รับเงินกู้
4	นางสำเนา แจ่มทองกลาง	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ทำสวน	1,000	เริ่มต้นเมื่อได้รับเงินกู้
5	นายธนบูรณ์ โพธิ์รักษ์	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ถูกจ้าง	3,000	เริ่มต้นเมื่อได้รับเงินกู้
6	นางสาวชลทิษา สังข์เสียดสูง	ม.3	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ถูกจ้าง	1,000	เริ่มต้นเมื่อได้รับเงินกู้
7	นางสาวสมพร ชัชวาลย์ปรีชา	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	10,000	ทำสวน	1,000	15ปี ได้รับกำไร
8	นางสาวพัชรินทร์ คุ้มจินอัด	ม.ศ.5	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	ทำสวน	2,000	4ปี ได้รับกำไร
9	นางยุพา คุ้มจินอัด	ม.3	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	รับจ้าง	2,000	2ปี ได้รับกำไร
10	นายศิริศักดิ์ ใจกันออก	ป.ตรี	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	รับราชการ	1,500	6ปี ได้รับกำไร
11	นางสำราญ แพทย์เกาะ	ป.4	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	ทำสวน	2,000	12ปี ได้รับกำไร
12	นางสาวรพีง จันดอน	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ถูกจ้าง	2,000	3ปี ได้รับกำไร
13	นางสัมฤทธิ์ ชุนเกาะ	ป.4	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	4,000	ถูกจ้าง	-	3ปี ได้รับกำไร

ที่มา : แบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกเกษตรกร)

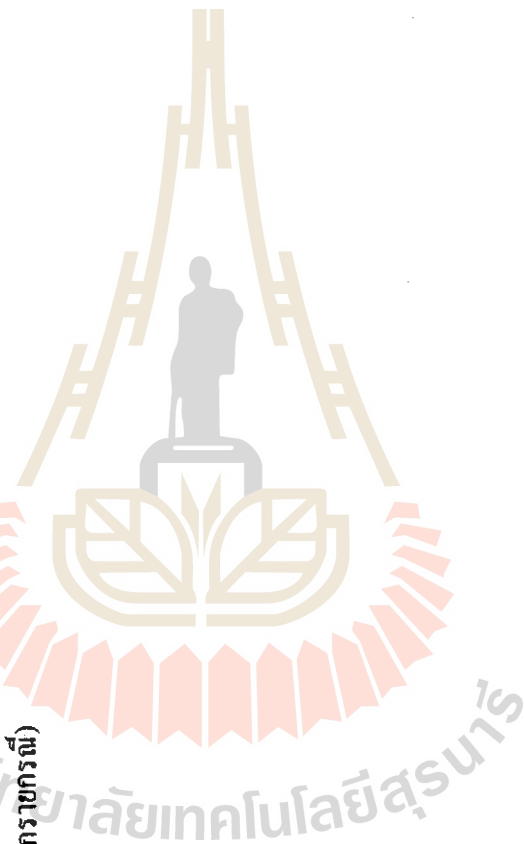
3) กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ 11 ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้ ธนาคาร	หนี้นอก ระบบ	อาชีพหลัก	รายได้เฉลี่ย/ เดือน	ประสบการณ์การ ดำเนินกิจกรรม
1	นางทองอยู่ จริญจอหอ	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	230,000	20,000	เลี้ยงสัตว์	-	20 ปี ได้รับกำไร
2	นายแผ่ ถดกระโทก	ป.4	บ้าน,รถยนต์	-	-	ค้าขาย	*	*
3	นายณรงค์ จรจอหอ	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	บริการ	-	6 ปี ได้รับกำไร
4	นางพลอย เรืองศรี	ปวศ.	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	250,000	20,000	ปลูกข้าว	-	1 ปี ล้มเหลว
5	นางสวิง เก็กนอก	ป.4	บ้าน,รถยนต์	-	-	ค้าขาย	*	*
6	นางสมชื่น ชูเกาะ	ป.4	บ้าน,ที่ดิน	-	-	รับจ้าง	-	ไม่มีฝากผู้อื่นเลี้ยง
7	จ.ศ.ต.วินัย ลาภบุญเรือง	ม.ศ.3	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	100,000	-	รับราชการ	-	3 ปี ได้รับกำไร
8	นางสาวพิศ เป็นนางรอง	ป.4	บ้าน,ที่ดิน	-	-	ทำนา	-	ไม่มีฝากผู้อื่นเลี้ยง
9	นางสาวสาลี จงนเกาะ	ป.6	บ้าน,ที่ดิน, รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	-	10 ปี ได้รับกำไร
10	นางสวัสดิ์ ภัคดีจอหอ	ป.4	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	ทำนา	-	3 ปี ได้รับกำไร
11	นางคำพันธ์ ชีจอหอ	ป.4	บ้าน,รถยนต์	80,000	-	เลี้ยงสัตว์	-	1 ปี ได้รับกำไร
12	นายสนั่น พรโลกสูง	ม.6	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	ปลูกข้าว	*	*
13	นายบุญรอด ถ่ายสูงเนิน	ม.ศ.3	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	ทำนา	-	ไม่มีประสบการณ์

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้ ธนาคาร	หนี้ นอก ระบบ	อาชีพหลัก	รายได้เฉลี่ย/ เดือน	ประสบการณ์การ ดำเนินกิจกรรม
14	นางสังฤทธิ์ ปุกกลาง	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	เลี้ยงสัตว์	-	5 ปี ได้กำไร
15	นางณรงค์์ เจนปรุ	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	70,000	7,000	รับจ้าง	-	3 ปี ได้กำไร

* หมายเหตุ : ผู้ที่ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามแบบคำขออนุญาต
ที่มา : แบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายการหนี้)

4) กลุ่มอาชีพค้าขาย

ตารางที่ 12 ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพค้าขาย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้	พื่นนอก	อาชีพหลัก	รายได้เฉลี่ย/ เดือน	ประสบการณ์การ ดำเนิน กิจกรรม
1	นางสุจิตรา ศศิบุระสิทธิ์	ป.4	บ้าน, รถยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	30 ปี ได้รับกำไร
2	นางสมคิด สว่างภาพ	ม.3	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	20,000	ลูกจ้าง	*	*
3	นางสาวสถาพร ศรีจันทร์	ม.3	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	1,500	เริ่มต้นเมื่อได้รับเงินกู้
4	นางสมพร บรรจงปรี	ป.6	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	-	*
5	นายฝึก กักตังจอหอ	ป.4	บ้าน, ที่ดิน	50,000	-	ค้าขาย	2,500	3 ปี ได้รับกำไร
6	นางทองพูน บกตันเจียะ	ป.4	บ้าน, รถยนต์	-	40,000	ค้าขาย	2,000	4 ปี ได้รับกำไร
7	นางดวงเนตร นนท์ขุนทด	ม.3	บ้าน, รถยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	5 ปี ได้รับกำไร
8	นายวิรัช คันสร	ม.3	บ้าน, รถยนต์	300,000	-	ค้าขาย	2,500	13 ปี ได้รับกำไร
9	นางสาวศรีนวล แก่นตันเจียะ	อนุปริญญา	บ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	200,000	-	ค้าขาย	2,000	1 ปี ได้รับกำไร
10	นางปิยวรรณ ศศิบุระสิทธิ์	ม.3	บ้าน, รถยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	14 ปี ได้รับกำไร
11	นางอรุณ แพทย์เกาะ	ป.4	บ้าน, ที่ดิน	-	-	ค้าขาย	2,000	2 ปี ได้รับกำไร
12	นางสาวพิชญา แพทย์เกาะ	ป.ตรี	บ้าน, ที่ดิน	-	-	รับราชการ	2,500	7 ปี ได้รับกำไร
13	นายธวัชชัย จุขุนทด	ป.6	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	2 ปี ได้รับกำไร

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้ ธนาคาร	หนี้นอก ระบบ	อาชีพหลัก	รายได้เฉลี่ย/ เดือน	ประสบการณ์การ ดำเนินกิจกรรม
14	นางสาวดวงนตร กุศุมภ์	ป.6	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	1 ปี ได้รับกำไร
15	นางหญิง ดินจ่อหอ	ป.4	บ้าน	-	-	ค้าขาย	2,000	1 ปี ได้รับกำไร
16	นางเสาวดี ภักดี	ป.4	บ้าน,ที่ดิน	50,000	-	ค้าขาย	2,500	30 ปี ได้รับกำไร
17	นายไพฑูย์ ผ่านจ่อหอ	ม.3	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	*	*
18	นางสาวปิยวรรณ ม่วงสนธิ	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	*	*
19	นางสาวสรินยา ถักดีจ่อหอ	ม.3	บ้าน	-	-	ค้าขาย	*	*
20	นายสมชาย ถิ่นวงศ์พิทักษ์	อนุปริญญา	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	*	*
21	นางแสงอุไร ถิ่นวงศ์พิทักษ์	ป.ตรี	บ้าน, รถยนต์	200,000	-	รับราชการ	3,000	3 ปี ได้รับกำไร
22	นางสาวทิพย์ ถักดีจ่อหอ	ป.4	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	3 ปี ได้รับกำไร
23	นางคำควน ชวนโพธิ์	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	2,500	3 ปี ได้รับกำไร
24	นางปริญญา จ่าดองกลาง	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	*	*
25	นายพร้อม ถักจ่อหอ	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ถูกจ้าง	4,000	3 ปี ได้รับกำไร
26	นายกฤษฎา แต้จ่อหอ	ป.6	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	17,000	รับจ้าง	3,000	1 ปี ได้รับกำไร
27	นางเรไร เลียงพลาช	ป.6	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	4 ปี ได้รับกำไร
28	นายช่วย โหมกหมื่นไว	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	6,000	รับจ้าง	*	*
29	นางนุชจาด มาหมื่นไว	ม.3	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	10 ปี ได้รับกำไร

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้	หนี้คง	อาชีพหลัก	รายได้เฉลี่ย/ เดือน	ประสบการณ์การ ดำเนิน กิจกรรม
30	นางสาวมาลินี ติงอหอ	ม.3	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ลูกจ้าง	2,000	2 ปี ได้รับกำไร
31	นายเทิม แพทย์เกาะ	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ลูกจ้าง	2,000	ไม่มี คงทุนร่วมกับคนอื่น
32	นางเกื้อกุล ทัพสรอด	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ลูกจ้าง	2,000	8 ปี ได้รับกำไร
33	นางประยูร ผ่านงอหอ	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	70,000	50,000	รับจ้าง	4,000	1 ปี ได้รับกำไร
34	นางแอ้ว ม่วงสนิท	ป.4	บ้าน, รถยนต์	-	-	ค้าขาย	6,000	เริ่มต้นเมื่อ ได้รับเงินกู้
35	นางรัศมี ภัคศิจอหอ	ป.4	บ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	200,000	-	ค้าขาย	*	*
36	นางจันทอง ก้นในกลาง	ป.6	บ้าน, รถยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	เริ่มต้นเมื่อ ได้รับเงินกู้
37	นางพรธิดา ดันงอหอ	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	2,500	5 ปี ได้รับกำไร
38	นางสาวพภาพร นพรัตน์	ป.6	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	10,000	ค้าขาย	3,000	เริ่มต้นเมื่อ ได้รับเงินกู้
39	นางสุดใจ ชาวไร่	ป.6	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	40,000	ลูกจ้าง	*	*
40	นางสาวทองใย นาทาง	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	*	*
41	นายสุชาติ ถิ่นวงศ์พิทักษ์	ม.3	บ้านรถจักรยานยนต์	-	-	ลูกจ้าง	*	*
42	นางวิภาพร กองศรี	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	10,000	2,000	ค้าขาย	3,000	20 ปี ได้รับกำไร
43	นางปราณี ทือเกาะ	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	15 ปี ได้รับกำไร
44	นางสมศรี ม่วงสนิท	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	6,000	เริ่มต้นเมื่อ ได้รับเงินกู้
45	นายสุพจน์ ขาวงาม	ป.4	บ้าน, รถจักรยานยนต์	-	-	ลูกจ้าง	2,000	1 ปี ได้รับกำไร

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้ ธนาคาร	หนี้ นอก ระบบ	อาชีพหลัก	รายได้เฉลี่ย/ เดือน	ประสบการณ์การ ดำเนิน กิจกรรม
46	นายอัมพร โพธิ์กลาง	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	15,000	40,000	ค้าขาย	1,500	2 ปี ได้รับกำไร
47	นายแฉล้ม โพธิ์งาม	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	200,000	ถูกจ้าง	1,500	5 ปี ได้รับกำไร
48	นางสาวประทุม เคากระโทก	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	2,500	1 ปี ได้รับกำไร
49	นางสาวเจนจิรา เจนปู้	ม.3	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	10,000	ถูกจ้าง	*	*
50	นายทอง ณ ม่าน	ม.3	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ถูกจ้าง	-	เริ่มต้นเมื่อได้รับเงินกู้
51	นางสาวราย โพธิ์เกษณ์	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	1,500	10 ปี ได้รับกำไร
52	นางทองม้วน คลองบางดง	ป.4	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	รับจ้าง	*	*
53	นางสาวสาวตรี ขวงจ่อหอ	ม.3	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	รับจ้าง	*	*
54	นางอารีย์ สิบเอ็ดค่านจาก	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	*	*
55	นางสาวจุรีพร เศษสันเทียะ	ป.ตรี	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	100,000	-	ถูกจ้าง	*	*
56	นางสาวอรสา ทัพษุ	ป.6	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	รับจ้าง	-	เริ่มต้นเมื่อได้รับเงินกู้
57	นางสาวอังกณา ผ่องผัก	ม.3	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ถูกจ้าง	-	เริ่มต้นเมื่อได้รับเงินกู้

* หมายเหตุ : ผู้ที่ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามแบบคำขออนุญาต
ที่มา : แบบบ.บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายการหนี้)

5) กลุ่มอาชีพบริการ

ตารางที่ 13 ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพบริการ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้ ธนาคาร	หนี้นอก ระบบ	อาชีพหลัก	รายได้เฉลี่ย/ เดือน	ประสบการณ์การ ดำเนิน กิจกรรม
1	นายพร ถึงจอหอ	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	7,000	บริการ	*	*
2	นายเลิศ แปรโคกสูง	ป.4	บ้าน,รถยนต์	-	-	ถูกจ้าง	*	*
3	นางณัฐพร ไทยรัชช	ป.4	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	-	-	บริการ	2,000	15 ปี ได้รับกำไร
4	นางจัต ก้าวัด	ป.4	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ถูกจ้าง	*	*
5	นางสาวเสาวลักษณ์ ศรีมะเร็ง	ป.ตรี	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	200,000	-	ถูกจ้าง	*	*
6	ค.ศ.สมพงษ์ กีบจอหอ	ม.ศ.3	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	800,000	-	ทำสวน	1,500	10 ปี ได้รับกำไร
7	นางสาวรัตนฤดี ศรีมะเร็ง	ป.ตรี	บ้าน,ที่ดิน,รถยนต์	50,000	200,000	บ้านอายุ	*	*
8	นางวราสนา เสาร์สูงเนิน	ม.6	บ้าน,รถจักรยานยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	1 ปี ได้รับกำไร
9	นางพูน เกดกระสังข์	ป.4	บ้าน,รถยนต์	50,000	10,000	บริการ	-	5 ปี ได้รับกำไร
10	นางสะอาด หวังหมูกกลาง	ป.4	บ้าน,รถยนต์	-	-	ค้าขาย	2,000	2 ปี ได้รับกำไร
11	นางศรีวิทย์ แซ่จอหอ	ม.3	บ้าน	-	-	บริการ	1,500	15 ปี ได้รับกำไร
12	นายวิเชียร ชุนเกาะ	ป.4	บ้าน,รถยนต์	-	-	บริการ	-	8 ปี ได้รับกำไร

* หมายเหตุ : ผู้ที่ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามแบบคำขอกู้
ที่มา : แบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายการหนี้)

ภาพที่ 7 ภาพนางสาวศรีวิทย์ แซ่จ้อหอ ผู้กู้ประกอบอาชีพบริการเสริมสวຍบ้านช่องอู่

6) กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน

ตารางที่ 14 ตารางแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความรู้อยู่	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้	หนี้นอก	อาชีพหลัก	รายได้เฉลี่ย/เดือน	ประสบการณ์การดำเนินงานกิจกรรม
1	นางเพ็ญพรรณ วรรณานุกรไชย	ป.4	บ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	-	120,000	-	อุตสาหกรรมในครัวเรือน	2,500	15 ปี ได้รับกำไร
2	นางเจริญศรี แป้นนางรอง	ป.4	บ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	-	-	-	อุตสาหกรรมในครัวเรือน	2,500	20 ปี ได้รับกำไร
3	นางทองดี กักคังจอหอ	ป.4	บ้าน, รถยนต์	-	-	-	อุตสาหกรรมในครัวเรือน	*	*

* หมายเหตุ : ผู้ที่ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามแบบคำขออนุญาต
ที่มา : แบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ความรู้ความสามารถของผู้กู้ ผู้กู้ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.16 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่ได้มีผลอะไรมากนัก ต่อการดำเนินกิจการของผู้กู้ ที่จะต้องอาศัยความชำนาญ ความเชี่ยวชาญของตัวเอง และผู้กู้ก็มีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมนั้น ส่วนพวกที่ไม่มีความรู้ ก็จะไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยการอบรม ดูงาน

2) ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ ผู้กู้ทุกคนและเครือญาติมีบ้านเป็นของตนเอง บางรายเป็นเจ้าของที่ดินบริเวณหลังหมู่บ้านเทพธานี มีรถยนต์ และส่วนใหญ่จะมีรถจักรยานยนต์แทบทุกราย ทำให้ไม่มีปัญหาต่อการชำระคืนเงินกู้

3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ ผู้กู้จำนวนหนึ่งมีหนี้สินในธนาคารประมาณ 20,000-8000,000 บาท ผู้กู้ที่มีหนี้สินส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย มีหนี้สินประมาณ 50,000-2000,000 บาท รองลงมาคืออาชีพทำนา มีหนี้สินประมาณ 50,000 บาท บางส่วนได้ขอรับการพักชำระหนี้ อาชีพทำสวน เลี้ยงสัตว์ บริการ และอุตสาหกรรมในครัวเรือน มีหนี้สินประมาณ 50,000 บาท การมีหนี้สินธนาคาร จะมีปัญหาต่อกองทุนตอนที่ต้องชำระคืนหนี้สิน เพราะผู้ประกอบอาชีพทำนาที่ขอรับการพักชำระหนี้เกษตรกร จะครบกำหนดการชำระหนี้ในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับการต้องชำระคืนเงินกู้กองทุน

4) หนี้นายทุนนอกระบบของผู้กู้ ผู้กู้มีหนี้สินนอกระบบประมาณ 2,000-140,000 บาท ผู้เป็นหนี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายในตลาด จะต้องชำระคืนเงินกู้รายวัน วันละ 200-300 บาท รองลงมาคือ อาชีพทำนา จะชำระคืนเงินกู้เป็นก้อนใหญ่ครั้งเดียว แต่จะต้องเสียดอกเบี้ยเป็นรายเดือน ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก คือ ร้อยละ 10-15 ต่อเดือน ผู้กู้เงินกองทุนจึงนำเงินกู้ที่ได้มาบางส่วนไปจ่ายหนี้สินนอกระบบก่อน จึงทำให้การดำเนินกิจการทำได้ไม่เต็มที่นัก และการเป็นหนี้นายทุนนอกระบบของผู้กู้นั้น ทำได้อย่างสะดวก เพราะนายทุนนอกระบบเป็นบุคคลในหมู่บ้านช่องอู่เอง

5) อาชีพหลักของผู้กู้ ผู้กู้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายร้อยละ 31.66 โดยประกอบการค้าในหมู่บ้าน เช่นขายของชำ ก๋วยเตี๋ยว ไก่ย่างส้มตำ อาหารตามสั่ง และจำนวนหนึ่งทำการค้าขายที่ตลาดสดจอหอซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านนัก รองลงมาคืออาชีพปลูกข้าว ร้อยละ 20 ซึ่งจะเป็นลูกจ้างของเอกชนตามสถานประกอบการต่างๆ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 15.83 จะเป็นรับจ้างทั่วไป หรือรับจ้างเก็บเงินกู้รายวัน ซึ่งนายทุนนอกระบบจะจ้างลูกหลานในหมู่บ้านทำการเก็บเงินกู้รายวัน อาชีพรับราชการ ร้อยละ 3.33 อาชีพเลี้ยงสัตว์และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ร้อยละ 2.5 และข้าราชการบำนาญ ร้อยละ 0.83

6) รายได้หลังจากกู้เงินไปประกอบกิจการ ระหว่างเดือนเมษายน 2545 ถึงเดือนกรกฎาคม 2545 ผู้กู้จะมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณ 1,070 บาท ซึ่งผู้กู้อาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ และทำสวน บางรายจะยังมีรายได้จากการดำเนินกิจการ ที่มีการชำระคืนเงินกู้แล้วได้นำ รายได้ของบุคคลอื่นในครอบครัวมาชำระคืนก่อน ไม่ใช่รายได้จากการผลิต ดังแสดงในตาราง ตารางที่ 15 ตารางแสดงรายได้เป็นตัวเงินของผู้กู้แยกตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพ	จำนวนสมาชิก	รายได้หลังจากกู้เงินไปประกอบกิจการ ธันวาคม 2544 - กรกฎาคม 2545 คิดโดยเฉลี่ย (บาท)
ทำนา	20	ณ วันศึกษาังไม่มีรายได้
ทำสวน	13	1,540
เลี้ยงสัตว์	15	ณ วันศึกษาังไม่มีรายได้
ค้าขาย	57	1,605
บริการ	12	1,000
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	3	2,500
สรุป	120	1,070

ที่มา : แบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านช่องอุ้มทั้งหมด 120 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ย รายละ 1,070 บาท

7) ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ ผู้มีส่วนใหญ่มี ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการหลายปี ประสบผลกำไรแต่ไม่มากนัก สัมเลวก็มีเป็นส่วนน้อย ผู้ที่ประสบความล้มเหลวก็นำเอาสิ่งที่ประสบมาเป็นบทเรียน ในการดำเนินกิจการในครั้งนี้

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B แยกตามกลุ่มอาชีพ ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มอาชีพทำนา

ตารางที่ 16 ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพทำนา

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่อยู่ (บาท)	เงินอื่นๆ (บาท)	สถานที่	วัตถุประสงค์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
1	นางประไพ ทรงจอหอ	10,000	10,000	บ้านช่องอยู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
2	นางทิพย์ นินพุดชา	15,000	5,000	บ้านช่องอยู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	ขอคำแนะนำจากกรมส่งเสริมการเกษตร	5
3	นางสุกฤดี ชิงจอหอ	10,000	10,000	บ้านช่องอยู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	ขอคำแนะนำจากกรมส่งเสริมการเกษตร	5
4	นางสาวกาทหลง แพร่งจอหอ	12,000	6,000	บ้านช่องอยู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
5	นางสาวมานี กักคิงจอหอ	8,000	10,000	บ้านช่องอยู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
6	นางแก้ว แคว้งจอหอ	14,000	*	*	*	*	*
7	นางสาวสงวน จะสันทียะ	15,000	3,000	บ้านพะเนา	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
8	นางศรีพลอย มุ่งเกียรติกลาง	10,000	8,000	บ้านช่องอยู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
9	นางสาวอรสา เคชกันทียะ	8,000	2,000	บ้านช่องอยู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
10	นางเฉลิมวันท์ ทอนสูงเนิน	8,000	4,000	บ้านช่องอยู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
11	นางปรางค์ บำรุงกิจ	7,000	13,000	บ้านช่องอยู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่กู้ (บาท)	เงินอื่นๆ (บาท)	สถานที่	วัตถุประสงค์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
12	นางแก้ว แพทย์เกาะ	13,000	7,000	บ้านช่องอู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
13	นางราตรี ศรีภักชติ	10,000	*	*	*	*	*
14	นางสุชิน กองถิ่นพิยะ	9,000	6,000	บ้านช่องอู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
15	นางสาวสุชิน มุ่งเผือกกลาง	13,000	-	บ้านช่องอู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
16	นางแตง ขวคจหอ	5,000	-	บ้านช่องอู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
17	นางแตงอ่อน เระปัญญา	12,000	8,000	บ้านช่องอู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
18	นางกฤษณา แควงจอหอ	10,000	8,000	บ้านช่องอู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
19	นางบุญนาค ทือเกาะ	11,000	9,000	บ้านช่องอู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5
20	นางสาวพิมพ์ ธรรมโชติ	12,000	3,000	บ้านช่องอู่	หาได้ในท้องถิ่น/บางส่วนซื้อจากตลาด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5

* หมายเหตุ : ผู้กู้ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามแบบคำขอกู้

ที่มา : แบบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกครัวเรือน)

2) กลุ่มอาชีพทำสวน

ตารางที่ 17 ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพทำสวน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่กู้ (บาท)	เงินอื่นๆ (บาท)	สถานที่	วัตถุประสงค์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
1	นายบัญชา ปากหวาน	15,000	-	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ขอคำแนะนำจาก สมนง.การเกษตร	2
2	นายสมโพธิ ถมจ่อหอ	12,000	-	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	อบรมดูงาน	3
3	นางปลอด ทับจะบก	8,000	12,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
4	นางสำเนา แซ่ทองกลาง	5,000	5,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
5	นายชนนบุรี โพธิ์รักษ์	15,000	-	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ขอคำแนะนำจาก สมนง.การเกษตร	2
6	นางสาวชลทิศา สังข์เสียงสูง	8,000	-	ศูนย์บริหารศัตรูพืชฯ	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ขอคำแนะนำจากศูนย์บริหารศัตรูพืช	2
7	นางสาวสมพร รัชชาภรณ์ไพรีชา	7,000	8,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
8	นางสาวพัชรินทร์ คุ้มเงินอัด	10,000	-	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ขอคำแนะนำจากศูนย์บริหารศัตรูพืช	2
9	นางยุพา คุ้มเงินอัด	10,000	-	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ขอคำแนะนำจากศูนย์บริหารศัตรูพืช	2
10	นายศิริศักดิ์ เข็กนอก	10,000	5,000	อ.โนนไทย	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ขอคำแนะนำจากเกษตรอำเภอโนนไทย	2
11	นางสาวรายุ แพทย์เกาะ	10,000	10,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
12	นางสาวรำพึง วัฒนคอน	7,000	3,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
13	นางสัมฤทธิ์ ชุนเกาะ	10,000	-	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2

ที่มา : แบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกเกษตรกร)

3) กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์

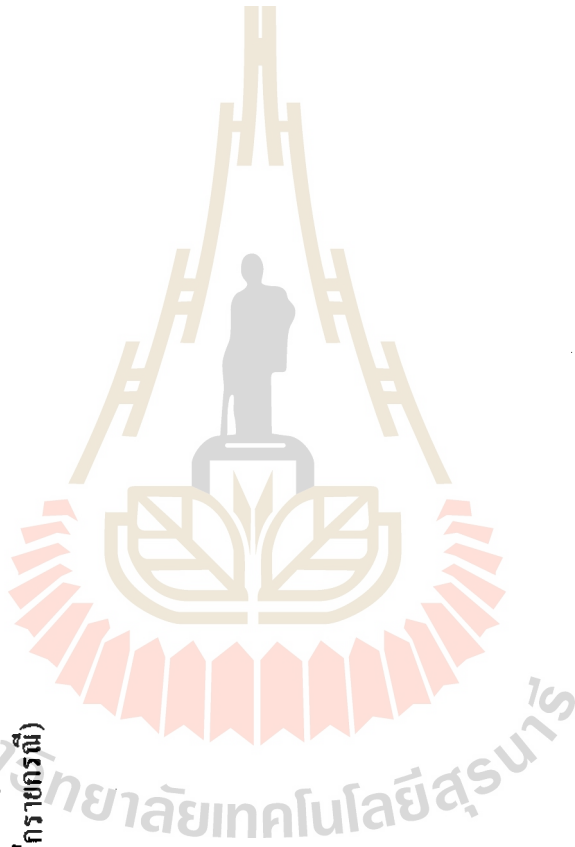
ตารางที่ 18 ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่กู้ (บาท)	เงินอื่นๆ (บาท)	สถานที่	วัตถุประสงค์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
1	นางทองอยู่ จรรย์จอหอ	7,000	8,000	บ้านสระธรรมจันทร์	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
2	นายแม่ อดกระโทก	10,000	*	*	*	*	*
3	นายณรงค์ จรรย์จอหอ	10,000	10,000	บ้านหนองออก	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ฝากคนอื่นเลี้ยง	2
4	นางพลอย เรืองศรี	8,000	7,000	บ้านซ่งอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
5	นางสวิง แก่นนอก	5,000	*	*	*	*	*
6	นางสมชั้น ชูเกาะ	10,000	-	บ้านหนองออก	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ฝากคนอื่นเลี้ยง	2
7	จ.ศ.ศ.วินัย ลาภบุญเรือง	20,000	30,000	บ้านซ่งอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ขอคำแนะนำจากผู้ขาย	1
8	นางสาวพิศ เป็นนางรอง	8,000	-	บ้านกรุด	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ฝากคนอื่นเลี้ยง	2
9	นางสาวสาลี วัฒนเกาะ	15,000	5,000	บ้านระกาศ	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ฝากคนอื่นเลี้ยง	2
10	นางสวัสดิ์ ภักดีจอหอ	8,000	2,000	อ.โนนสูง	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	ฝากคนอื่นเลี้ยง	2
11	นางคำพันธ์ ยี่จอหอ	12,000	-	บ้านซ่งอู่	หาได้จากท้องถิ่น	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
12	นายสนั่น พร โดกสูง	15,000	*	*	*	*	*
13	นายบุญรอด ถ่ายสูงเนิน	20,000	30,000	บ้านซ่งอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	อบรม ครูงาน	2
14	นางสัมฤทธิ์ ปุ๊กกลาง	8,000	-	บ้านซ่งอู่	หาได้จากท้องถิ่น	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่กู้ (บาท)	เงินอื่นๆ (บาท)	สถานที่	วัตถุประสงค์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
15	นางฉรพงศ์ เชนปรุ	8,000	-	บ้านช่องอู่	หาได้จากท้องถิ่น	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2

* หมายเหตุ : ผู้กู้ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามแบบคำขอกู้

ที่มา : แบบข บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

4) กลุ่มอาชีพค้าขาย

ตารางที่ 19 ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพค้าขาย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่กู้ (บาท)	เงินอื่นๆ (บาท)	สถานที่	วัตถุประสงค์	สถานที่	วิธีการ	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
1	นางสุรจิตร์ ศรีบุระสิทธิ์	10,000	10,000	ม.วงศ์ชวภักติก		ม.วงศ์ชวภักติก	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง มีสูตรเด็ด	4
2	นางสมคิด สว่างภพ	8,000	*	*		*	*	*	*
3	นางสาวสถาพร ศรีจันทร์	5,000	10,000	บ้านช่องอยู่		บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
4	นางสมพร บรรจงปรุ	8,000	*	*		*	*	*	*
5	นายสีก ภัคดีจอหอ	8,000	12,000	บ้านช่องอยู่		บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
6	นางทองพูน บกกันทียะ	10,000	10,000	โรงงานหอกระสอบ จอหอ		โรงงานหอกระสอบ จอหอ	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
7	นางดวงเนตร นน့်ขุนทด	10,000	10,000	บ้านช่องอยู่		บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
8	นายวิรัช คันสระ	8,000	12,000	ตลาดจอหอ		ตลาดจอหอ	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
9	นางสาวศรีนวล แก่นกันทียะ	15,000	5,000	ตลาดจอหอ		ตลาดจอหอ	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
10	นางปิยวรรณ ศรีบุระสิทธิ์	8,000	12,000	ม.วงศ์ชวภักติก		ม.วงศ์ชวภักติก	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง มีสูตรเด็ด	4
11	นางอรุณ แพทย์เกาะ	7,000	13,000	ห้างเซฟวัน		ห้างเซฟวัน	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
12	นางสาวพิชญา แพทย์เกาะ	15,000	5,000	ห้างเซฟวัน		ห้างเซฟวัน	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
13	นายธวัชชัย จุฑนทด	8,000	12,000	บ้านช่องอยู่		บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง มีสูตรเด็ด	2

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่กู้ (บาท)	เงินอื่นๆ (บาท)	สถานที่	วัตถุประสงค์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
14	นางสาวดวงเนตร กุสุมภ์	8,000	12,000	ร.ร.บุญวัฒนา	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
15	นางหรั่ง สีนจอนหอ	5,000	-	บ้านช่องอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
16	นางลำถึ ภักดี	7,000	8,000	บ้านช่องอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง มีสูตรเด็ด	2
17	นายไพบุณย์ ผ่านจอนหอ	10,000	*	*	*	*	*
18	นางสาวปิยวรรณ ม่วงสนิท	10,000	*	*	*	*	*
19	นางสาวสรินยา ภักดีจอนหอ	8,000	*	*	*	*	*
20	นายสมชาย ถิ่นวงศ์พิทักษ์	15,000	*	*	*	*	*
21	นางแสงอุไร ถิ่นวงศ์พิทักษ์	10,000	10,000	โรงงานนิลเทิร์น	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	3
22	นางสาวทิพย์ กลิ่นกลมกล	10,000	10,000	บ้านช่องอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
23	นางลำถวน ขวนโพธิ์	9,000	11,000	ชุมชนทั่วไป	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
24	นางปริญญา จำลองกลาง	8,000	*	*	*	*	*
25	นายพร้อม ถึงจอนหอ	7,500	500	บ้านหนองพิมาน	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง มีสูตรเด็ด	1
26	นายกฤษณา แต้จอนหอ	10,000	-	บ้านช่องอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง มีสูตรเด็ด	1
27	นางรวิระ เลียงพลสาย	5,000	-	บ้านช่องอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
28	นายช่วย โหมกหมื่นไวย	11,000	*	*	*	*	*
29	นางนุชขนาด มาหมื่นไวย	7,000	13,000	ทั่วไปในนครราชสีมา	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่กู้ (บาท)	เงินโอน (บาท)	สถานที่	วัตถุประสงค์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
30	นางสาวมาลินี ด้งจอหอ	14,000	6,000	เขตอุตสาหกรรม	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
31	นายเทียม แพทย์เกาะ	8,000	12,000	ห้างเซฟวัน	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
32	นางเกอิด ทิพย์รอด	10,000	10,000	บ้านช่องอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
33	นางประยูร ผ่านจอหอ	15,000	-	บ้านช่องอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง มีสูตรเด็ด	2
34	นางแก้ว ม่วงสนิท	13,000	-	ม.วงศ์ชวติศุก	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง มีสูตรเด็ด	2
35	นางรัศมี กักดีจอหอ	9,000	*	*	*	*	*
36	นางจันทอง ถิ่นในกลาง	15,000	-	บ้านช่องอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
37	นางพรรณา ตันจอหอ	9,000	6,000	ตลาดสุรนคร	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
38	นางสาวยุพาพร นพรัตน์	7,000	-	บ้านหนองพิกาน	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
39	นางสุดใจ ชาวไร่	11,000	*	*	*	*	*
40	นางสาวทองใบ นาฟาง	5,000	*	*	*	*	*
41	นายสุชาติ ถิ่นวงศ์พิทักษ์	10,000	*	*	*	*	*
42	นางวิภาพร ถองศรี	8,000	-	บ้านช่องอู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
43	นางปราณี ทือเกาะ	10,000	10,000	ตลาดประปา	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
44	นางสมศรี ม่วงสนิท	5,000	7,000	ชุมชนทั่วไป	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
45	นายสุพจน์ ขาวงาม	9,000	6,000	โรงสีชัยยูง	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่กู้ (บาท)	เงินอื่นๆ (บาท)	สถานที่	วัตถุประสงค์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
46	นางอัมพร โพธิ์กลาง	10,000	10,000	โรงงานทอกระสอบ จอหอ	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
47	นายแฉล้ม โพธิ์งาม	5,000	5,000	ตลาดเทศบาล	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
48	นางสาวประทุม เลากระโทก	7,000	3,000	ห้างเซฟวัน	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
49	นางสาวเจนจิรา เชนปรุ	8,000	*	*	*	*	*
50	นายทอง ณ น่าน	7,000	13,000	อ.สูงเนิน	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
51	นางสำราญ โพธิ์ลักษณ์	15,000	5,000	ตลาดจอหอ	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
52	นางทองนัวน คลองบางดง	8,000	*	*	*	*	*
53	นางสาวสาวิตรี ยวงจอหอ	10,000	*	*	*	*	*
54	นางอารีย์ สืบยี่ดำนจาก	8,000	*	*	*	*	*
55	นางสาวจรีพร เศษกันทียะ	5,000	*	*	*	*	*
56	นางสาวอรสา ทีผุย	7,000	8,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
57	นางสาวอังคณา ผ่องฝัก	10,000	5,000	สนง.การเกษตร	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1

* หมายเหตุ : ผู้กู้ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามแบบคำขอยุ้

ที่มา : แบบบ นร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

5) กลุ่มอาชีพบริการ

ตารางที่ 20 ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพบริการ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่กู้ (บาท)	เงินอื่นๆ (บาท)	สถานที่	วัตถุประสงค์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
1	นายพร ถึงหอ	10,000	*	*	*	*	*
2	นายเลิศ แปร์ โศกสูง	7,000	*	*	*	*	*
3	นางณัฐพร ไทยรัช	12,000	18,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
4	นางจิด ก้าวลิ	11,000	*	*	*	*	*
5	นางสาวสาวลักษณ์ ศรีมะเร็ง	12,000	8,000	*	*	*	*
6	ด.ต.สมพงษ์ กิติบงจอหอ	15,000	5,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
7	นางสาววันฤดี ศรีมะเร็ง	18,000	2,000	*	*	*	*
8	นางวาสนา เสารัฐเงิน	15,000	-	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
9	นางพูน เกตกระสังข์	8,000	-	ในจังหวัดนครราชสีมา	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	2
10	นางสะอาด หวังหมูกกลาง	18,000	2,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	1
11	นางศรีวิทย์ แซจอหอ	12,000	-	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	อบรม ดูงาน	1
12	นายวิเชียร ชุนเกาะ	10,000	-	-	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	5

* หมายถึง : ผู้กู้ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามแบบคำขอกู้

ที่มา : แบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

6) กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน

ตารางที่ 21 ตารางแสดงผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เงินที่กู้ (บาท)	เงินอื่นๆ (บาท)	สถานที่	วัตถุดิบ	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน (คน)
1	นางเพ็ญพรรณ วรรณากุญชรไชย	10,000	5,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	3
2	นางเจริญศรี เป็นนางรอง	12,000	8,000	บ้านช่องอยู่	ซื้อจากตลาดทั้งหมด	เรียนรู้ด้วยตนเอง	3
3	นางทองดี กักดีจื่อหอ	12,000	-	*	*	*	2

* หมายเหตุ : ผู้กู้ไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามแบบคำขอกู้

ที่มา : แบบ บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมเงิน สมชิกผู้ถือหุ้นใหญ่ได้รับพิจารณาเงินกู้ยืมเงินจำนวน 10,000 บาท โดยนำไปซื้อวัตถุดิบสำหรับการผลิต วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ จ่ายค่าแรงงาน
- 2) เงินอื่นๆ เงินที่ผู้ถือหุ้นได้รับพิจารณาอนุมัติ รายที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจการ ก็จะนำเงินอื่นๆ มาสมทบ เช่น นำเงินจากผู้ที่มีรายได้ประจำในครอบครัวมาสมทบ บางส่วนจะกู้เงินจากธนาคารประชาชน จะไม่มีผู้ใดกู้เงินนอกระบบที่มีดอกเบี้ยราคาแพง มาดำเนินการ
- 3) สถานที่ในการประกอบอาชีพ ผู้ถือหุ้นใหญ่ประกอบอาชีพในชุมชน หรือสถานที่ทั่วไปในจังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ไกลจากชุมชนนัก
- 4) วัตถุดิบ ผู้ถือหุ้นใหญ่ซื้อวัตถุดิบจากบริบท คือตลาดที่ไม่ไกลนัก โดยนำเข้ามาในปริมาณที่พอดี คือ ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป
- 5) เทคนิควิธีทำงาน ผู้ถือหุ้นใหญ่จะมีเทคนิควิธีทำงานที่ดี มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากประสบการณ์จริง ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการเผยแพร่ของสื่อต่างๆ ได้รับการอบรม ความ จากผู้ที่ประสบผลสำเร็จ ขอรับคำแนะนำจากหน่วยงานของรัฐ หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านนั้นๆ
- 6) กำลังแรงงาน ส่วนใหญ่จะมีกำลังแรงงาน 2-5 คน จะเป็นแรงงานของเจ้าของกิจการและบุคคลในครอบครัว บางส่วนจะมีการจ้างแรงงานจากบุคคลในท้องถิ่น และนอกท้องถิ่น

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) การทำกิจการถูกวิธีของผู้ดูแลราย พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 90 มีวิธีการทำกิจการที่ถูกต้อง มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนว่า ปัจจัยนำเข้าตัวใดต้องกระทำกิจกรรมอะไร และกระทำอย่างไรพอดีไม่ขาดไม่เกิน มีการจัดวางสิ่งของหรือปัจจัยนำเข้าต่างๆ ที่เหมาะสม ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน มีบางส่วนที่ผู้ดูแลกิจการไม่ถูกวิธี โดยไม่มีการกำหนดแผนปฏิบัติงาน จัดวางสินค้าไม่เหมาะสม ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติ
- 2) การหาตลาดที่ดีของผู้ดูแลราย พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 มีการหาตลาดที่ดี เป็นตลาดภายในหมู่บ้าน และนอกหมู่บ้านที่ไม่ไกลนัก ในย่านชุมชนต่างๆ เข้าหาผู้บริโภคโดยตรง แต่ผู้ดูแลรายไม่มีการหาตลาดที่ดี ตลาดเป็นไปในวงแคบ ทำให้เกิดการแข่งขันกันมาก

3) การหาวัตถุดิบที่ดีของผู้ดูแลราย พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 มีการหาวัตถุดิบที่ดี มีคุณภาพจากผู้ผลิตโดยตรง หรือตลาดขายส่ง ทำให้ต้นทุนไม่สูงขึ้น ส่วนน้อยที่หาวัตถุดิบมาในราคาแพง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

4) การทำบัญชีของผู้ดูแลราย พบว่า พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 95 ไม่มีการทำบัญชีที่ถูกต้อง ผู้ดูแลรายที่จะมีการทำบัญชีรับจ่าย มักใช้วิธีจำ ทำให้ไม่ทราบได้ว่าจริงๆ แล้วมีผลกำไรหรือขาดทุนมากน้อยเท่าใด

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ผลโดยตรง มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้นระดับหนึ่ง กล่าวคือ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน จำนวน 120 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้น 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.5 และยังมีผลผลิตที่เป็นสิ่งของอีกจำนวนหนึ่ง

2) ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินไป มีการขยายกิจการเพิ่มขึ้น และทำกิจการด้วยเทคนิคที่ดีขึ้น จากการศึกษาด้วยตนเอง

3) ผลกระทบทางอ้อม สมาชิกผู้กู้เงินไปมีการพึ่งพาตนเอง เพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพ และสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าแต่ก่อน ญาติพี่น้องที่ไปทำงานถิ่นอื่น เริ่มทยอยกลับบ้าน ทำให้ชุมชนมีความสุขขึ้น เพื่อนบ้านมองด้วยสายตาที่ดีขึ้น แต่ได้ทำให้เกิดการฟุ้งเฟ้อมากขึ้น เมื่อมีรายได้เพิ่ม ก็เกิดการจับจ่ายใช้สอยตามที่ตนต้องการ

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพเพาะปลูก และค้าขายในหมู่บ้าน สรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพเพาะเห็ด ปังจัญนำเข้าที่ดีได้แก่ นำเงินที่กู้มาได้รวมกันทำธุรกิจเพาะเห็ดขาย โดยสร้างโรงเลี้ยงเห็ดข้างบ้าน มีเทคนิคการทำงานที่ดี ลือเรียนรู้ด้วยตนเอง และขอคำแนะนำจากสำนักงานเกษตรอำเภอ ใช้กำลังแรงงานเพียง 1-2 คน โดยมีญาติผู้ใหญ่ช่วยเก็บผลผลิตไปขาย กระบวนการที่ดี ได้แก่ มีการทำกิจการถูกวิธี มีการกำหนดวิธีปฏิบัติตามขั้นตอน มีการหาตลาดที่ดี ค้าขายในหมู่บ้านทั้งหมด มีการหาวัตถุดิบที่ดี คือจัดซื้อเห็ดได้ราคาถูก มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงาน ผลผลิตเป็นรายได้วันละ 200-300 บาท

3.2 อาชีพขายกุนเชียง หมูแผ่น ปังจัญนำเข้าที่ดี ได้แก่ นำเงินที่กู้มาได้มาซื้อกุนเชียง หมูแผ่น หมูหยอง จำนวนที่เหมาะสมมาขายในหมู่บ้าน ระบบเงินเชื่อ 1 เดือน ใช้แรงงานจากเจ้าของกิจการเพียงคนเดียว มีกระบวนการที่ดี คือทำกิจการถูกวิธี จัดวางสิ่งของสะดวก หยิบง่าย รวดเร็ว มีการหาตลาดที่ดี คือขายบุคคลในชุมชน มีการหาวัตถุดิบที่ดี คือซื้อจากโรงงานผู้ผลิตโดยตรง มีการ

ทำบัญชีรับจ่าย เพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาดในการชำระเงิน เมื่อครบกำหนด ผลผลิตเป็นรายได้เดือน ละ 2,000-3,000 บาท

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1 จากวัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านช่องอุ้ม พบว่า

4.1.1 การเกิดกองทุน หมู่บ้านช่องอุ้ม เดิมมีกองทุนอยู่แล้ว 2 กองทุน คือกองทุนเงินแสนหมู่บ้าน และกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน กองทุนทั้ง 2 บริหารงานด้วยความไม่โปร่งใส ชาวบ้านไม่เคยได้ทราบถึงผลการดำเนินงาน เมื่อรัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท หมู่บ้านช่องอุ้มจึงได้จัดเตรียมความพร้อมเพื่อจัดตั้งกองทุน โดยมีนายกเทศมนตรีตำบลจ้อหอ พัฒนาการประจำตำบล เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความต้องการให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน เพื่อที่จะได้กู้เงินมาประกอบอาชีพ และเพิ่มรายได้ จึงได้ร่วมแรงร่วมใจกันจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านช่องอุ้ม เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2544 มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และมีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน โดยมีเทศบาลตำบลจ้อหอเป็นผู้สนับสนุน ระยะแรก ชาวบ้านให้ความสนใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนไม่มาก ต่อมาจึงให้ความสนใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มขึ้น จนในปัจจุบัน มีสมาชิกกองทุน 171 คน ซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ กองทุนหมู่บ้านช่องอุ้มไม่มีการฝากเงินเพื่อระดมเงินทุน และออมเงินของสมาชิก เงินที่มีอยู่ในบัญชีออมทรัพย์หมู่บ้านช่องอุ้ม จะเป็นเงินที่มาจากรายรับค่าออกเบี้ย ค่าหุ้น ค่าสมัครสมาชิก และค่าทำสัญญา และได้นำเงินบัญชีนี้มาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าน้ำ ค่าไฟ มียอดเงินคงเหลือ 17,833.77 บาท ส่วนเงินกองทุน 1 ล้านบาท ได้ดำเนินการให้สมาชิกกองทุนกู้ยืม มียอดเงินคงเหลือ 87,140 บาท

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้านช่องอุ้ม บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุน และมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง ถึงแม้ว่า จะมีการเลือกคณะกรรมการไม่ถูกต้องตามระเบียบกองทุน คือคณะกรรมการจำนวน 2 คน ไม่ผ่านกระบวนการจัดเวทีชาวบ้าน แต่ชาวบ้านก็ให้การยอมรับ เพราะเป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ การจัดทำระเบียบข้อบังคับ เป็นการจัดทำเฉพาะคณะกรรมการเท่านั้น สมาชิกในชุมชนมิได้มีส่วนร่วมพิจารณาจัดทำแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านก็ให้การยอมรับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับเหล่านั้น การดำเนินงานของคณะกรรมการ มีการจัดประชุมเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา และสิ่งที่จะกระทำต่อไป คณะกรรมการจะมาประชุมไม่พร้อมเพรียงกัน แต่ก็ครบองค์ประชุม กรรมการที่เป็นเพศหญิงจะ

มาประชุมทุกครั้ง เป็นการพิสูจน์ทฤษฎีการมีกรรมกรขายหญิงสัดส่วนใกล้เคียงกันว่า ผู้หญิงสามารถทำงานเคียงข้างเคียงใกล้เคียงกับผู้ชายได้ ซึ่งไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสังคมไทยแต่อย่างใด การรับสมัครสมาชิกกองทุน สมาชิกในชุมชนที่มีคุณสมบัติครบ สามารถสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ตลอด โดยเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้ารายละ 50 บาท ซึ่งเป็นอัตราที่เหมาะสม คนจนก็สามารถสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ การทำบัญชีของกองทุนมีความถูกต้อง ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้ แต่ยังไม่มีการทำรายงานผลการดำเนินงานภายในเดือนนั้นๆ ทำให้สมาชิกกองทุนไม่ทราบผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา ส่วนทะเบียนคนรวยละเยียดต่างๆ กำลังดำเนินการอยู่ ยังไม่เป็นที่เรียบร้อย การพิจารณาตัดสินเงินกู้ มีระเบียบการกู้ที่ชัดเจน โดยผู้กู้ต้องยื่นแบบคำขอกู้ ระบุวัตถุประสงค์ของการกู้ให้ชัดเจน คณะกรรมการจะพิจารณาจากโครงการที่เสนอมาอย่างมีหลักเกณฑ์ และนำประวัติส่วนตัวของผู้ขอู้เข้าร่วมพิจารณาด้วย มีระเบียบการคิดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม คือร้อยละ 12 ต่อปี และเบี้ยปรับ เมื่อชำระคืนเงินกู้เกินกำหนดในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อวัน การจัดสรรผลประโยชน์ในขณะนี้ยังไม่มี จะมีเมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุน ถ้ากองทุนมีกำไรสุทธิ จะจัดสรรตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกองทุน

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า สมาชิกกองทุนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องการพึ่งตนเอง และเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่มากนัก โดยได้รับความรู้จากสื่อต่างๆ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการกองทุนมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน เช่นการทำบัญชีเองอย่างง่ายๆ อ่านดูแล้วเข้าใจ ไม่ต้องเสียเงินแพงจ้างผู้อื่น ผู้กู้มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติในการประกอบอาชีพผู้กู้ เช่นในด้านการผลิตของแต่ละคน มีการผลิตที่เหมาะสมไม่มากเกินไป บริบท คือตลาดหรือผู้บริโภคสามารถรับได้หมด เรื่องการพึ่งตนเอง คณะกรรมการกองทุน มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน เช่นมีการกระตุ้นให้เกิดอาชีพขึ้นในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านมีงานทำ มีรายได้ และสามารถส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน ผู้กู้มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น มีการใช้แรงงานคนในหมู่บ้าน เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการกองทุนมีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน และผู้กู้ มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ เช่น การคิดได้เองแล้วนำมาแก้ปัญหา

4.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า คณะกรรมการได้กระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ โดยการชี้แนะทำให้สมาชิกกองทุนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่า เงิน 1 ล้านบาท เป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม ต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง จัดการกันเอง สมาชิกมีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพ ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะไปได้ดี และไม่ไปกู้เงินนอกระบบ ที่ดอกเบี้ยแพงมาประกอบอาชีพ มีการนำหลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีมาใช้

เช่น รู้จักวางโครงการ รู้จักจัดการและประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเอง และมีตลาดที่แน่นอน

4.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พบว่า ศักยภาพเดิมของบริบท เป็นทุ่งหญ้าที่ราบลุ่มตามริมฝั่งคลองบริบูรณ์ น้ำในลำคลองใสสะอาด สามารถดื่มกินได้ เกษตรกรใช้น้ำทำการเกษตรได้ตลอดปี พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ประชากรมีจำนวนไม่มากนัก พ.ศ. 2480 มีประชากรประมาณ 55 ครัวเรือน ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ถนนเดิมเป็นแบบทางเกวียน ต่อมาเป็นลูกรัง ถนนคอนกรีต และถนนลาดยาง ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2493 และประปาเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2510 มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติ มีวัดเป็นที่ประกอบศาสนกิจ ผู้คนมีน้ำใจ เอื้ออาทรกัน มีความซื่อสัตย์ สามัคคี มีความรู้ ความสามารถ ซึ่งหมู่บ้านช่องอู่มีทุนทางสังคม หรือความเข้มแข็งอยู่แล้วโดยสมบูรณ์

4.2 จากวัตถุประสงค์ประการที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดี ในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านช่องอู๋ และปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา พบว่า

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) สมาชิกในหมู่บ้านช่องอู๋จำนวน 130 ครัวเรือน ได้ร่วมแรงร่วมใจกัน จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านช่องอู๋ได้สำเร็จ
- 2) การประสบความสำเร็จของกองทุนเดิมที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ทำให้ได้อาศัยเป็นบทเรียน ที่ให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านช่องอู๋ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก
- 3) กลุ่มองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน (อปพร.) กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน และกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ร่วมกันสร้างพลังกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

4.2.2 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- 1) มีผู้ไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านช่องอู๋ จำนวน 3 ราย จากจำนวน 272 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.10
- 2) มีผู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจ จำนวน 12 ราย จากผู้ได้รับเงินทุน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 10
- 3) ผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้ พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน จำนวน 1 ราย จากผู้ได้รับทุน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.83

4) ผู้กู้ไม่ได้นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ตามแบบคำขอกู้ จำนวน 28 ราย จากผู้ได้รับทุน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.33

4.3 จากวัตถุประสงค์ประการที่ 3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ พบว่า

มีการสร้างการเรียนรู้จากการจัดกลุ่มเสวนาผู้กู้ประกอบอาชีพเดียวกัน การจัดเวทีประชาคมจัดทำแผนแม่บทชุมชน การจัดเวทีประชาคมจัดทำแผนแม่บทตำบล จะมีการเรียนรู้กันเองอย่างง่าย ๆ มีความพยายามที่จะให้เกิดกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ แต่ยังไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ

4.4 จากวัตถุประสงค์ประการที่ 4 เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ในทัศนะของประชาชนบ้านช่องอู่ และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กำหนด พบว่า

4.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด พบว่า สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี ปานกลาง ร้อยละ 75.61 เพราะเห็นว่า เวลาร่วมมือกันทำงานในชุมชน ชาวบ้านให้ความร่วมมือไม่มากนัก มีความซื่อสัตย์ปานกลาง ร้อยละ 81.71 เพราะเห็นว่าไม่มีสิ่ง que แสดงว่าชาวบ้านมีความซื่อสัตย์กันทุกคน ยกย่องคนทำความดี ปานกลาง ร้อยละ 68.30 เพราะเห็นว่าการยกย่องคนทำความดีคนส่วนใหญ่ไม่ทราบ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปานกลาง ร้อยละ 70.73 เพราะเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือ จะให้ความช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มบ้านใกล้เคียง มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม ใช่ ร้อยละ 75.71 เพราะเห็นว่า ทางหน่วยงานราชการ มีการอบรมวิชาชีพให้ มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ เท่าเดิม ร้อยละ 64.63 เพราะเห็นว่า มีงานทำกันเหมือนเดิม ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นเท่าเดิม ร้อยละ 68.29 เพราะชาวบ้านเห็นว่าเหมือนเดิม มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรเท่าเดิม ร้อยละ 84.15 เพราะเห็นว่าไม่มีการตั้งกลุ่มองค์กรใหม่ขึ้นมา มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก ปานกลาง ร้อยละ 78.05 เพราะเห็นว่า บางเรื่องชาวบ้านไม่ได้เข้าร่วมประชุม มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เพิ่มขึ้น 52.44 เห็นว่าปีนี้มี การให้ความช่วยเหลือ 4 ราย ผู้นำมีคุณธรรม ยุติธรรม ไม่แฉใจ ร้อยละ 56.10 เพราะชาวบ้านไม่แน่ใจว่าผู้นำมีความยุติธรรมเพียงพอหรือไม่ มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก ใช่ ร้อยละ 69.51 เห็นว่าเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ชุมชนจะแก้ปัญหาเอง สรุปได้ว่า สมาชิกในชุมชนมี ทัศนคติว่า หมู่บ้านช่องอู่มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับปานกลาง จึงต้องมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ไม่ใช้การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง เพราะชุมชนมีความเข้มแข็งอยู่แล้ว มากน้อย

แตกต่างกันไป การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คือการให้โอกาสชุมชนได้แสดงความเข้มแข็งออกมา คือการให้ชุมชนตัดสินใจแก้ไขปัญหา และจัดการพัฒนาด้วยพลังของคนในชุมชนเอง

4.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชน ตามทัศนะของประชาชนบ้านช่องอู่ พบว่า ความเข้มแข็งของชุมชน มีตัวชี้วัดประเด็น ดังนี้

- 1) มีความสามัคคี ชาวบ้านเห็นว่า คนในชุมชนแตกแยกกันมากขึ้น จัดแข่งกัน ไม่ให้ความร่วมมือกันเท่าที่ควร
- 2) มีอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวได้ เพราะเห็นว่า การที่ครอบครัวมีรายได้ จากการประกอบอาชีพ ทำให้ครอบครัวไม่จำเป็นต้องพึ่งพาคนอื่น
- 3) มีการรวมกลุ่มของประชาชน เพราะเห็นว่า การรวมกันเป็นกลุ่ม และมีสมาชิกมาก ทำให้มีอำนาจต่อรองได้มาก
- 4) ผู้นำมีความซื่อสัตย์ เห็นว่ามีความสำคัญมาก เพราะผู้นำยอมเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของชาวบ้าน ถ้าผู้นำบอกกล่าวแนะนำ หรือกำหนดให้ชาวบ้านกระทำการใดๆ แล้ว ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะเชื่อฟังและปฏิบัติตาม
- 5) มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้สมาชิกในชุมชนมีความผูกพันกัน
- 6) มีการช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส เห็นว่า บุคคลเหล่านี้ เมื่อประสบปัญหา ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ชุมชนควรเข้าไปช่วยเหลือ
- 7) มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นประจำ จะต้องมีการประชุมกันเพิ่มประจำ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

เนื้อหาบทที่ 5 เป็นการสรุป อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะด้านต่างๆ ที่ผู้วิจัยค้นพบจากการติดตามและประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 จนถึงเดือนสิงหาคม 2545

1. สรุป อภิปรายผล

1.1 สรุป

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชองอู่ในครั้งนี้ โดยภาพรวมเป็นการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชองอู่ในระยะแรก ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 ว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด ชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน มีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหของตนเอง มีการสร้างศักยภาพและสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง เศรษฐกิจระดับฐานรากได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน ประชาชนมีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2. วิธีดำเนินการ

ดำเนินการประเมินโครงการตามรูปแบบ CIPP Model เพื่อศึกษาบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โดยที่การประเมินครั้งนี้ จะพิจารณา 3 หน่วยระบบ คือ

2.1 หน่วยระบบบริบทชุมชน (ระบบ C)

2.2 หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (ระบบ A)

2.3 หน่วยระบบการดำเนินงานกิจกรรมผู้กู้แต่ละราย (ระบบ B)

3. ผลการดำเนินการ

3.1 สรุปบริบทชุมชน (หน่วยระบบ C)

เมื่อพิจารณาจากบริบทชุมชน จะเห็นได้ว่าหมู่บ้านชองอู่ มีศักยภาพหลายอย่างที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้าน เช่น มีทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ

อุดมสมบูรณ์ สาธารณูปโภคครบทั้งถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์พื้นฐาน การคมนาคมไปมาสะดวก มีรถประจำทางผ่านหลายสาย คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกัน มีวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโส มีวัดเป็นที่ประกอบภารกิจทางศาสนา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย เนื่องจากอยู่ใกล้ตลาด มีรายได้หมุนเวียน มีการรวมกลุ่มตั้งองค์กรประชาชน ผู้นำมีความเข้มแข็ง สรุปแล้ว หมู่บ้านช่องอูมีความเป็นไปได้ เอื้อต่อการบริหารกองทุนให้เกิดความยั่งยืนได้

3.2 สรุปผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านช่องอู (หน่วยระบบ A) ระหว่างเดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545

จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านช่องอู ซึ่งได้รับจัดสรรโอนเงินในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2545 สมาชิกผู้กู้เงิน จำนวน 134 ราย ได้รับการพิจารณาอนุมัติเงินกู้จำนวน 120 ราย เป็นเงิน 1,203,500 บาท ผู้กู้ได้ไปทำธุรกิจ พัฒนาอาชีพ โดยมีกลุ่มต่างๆ ประกอบด้วย กลุ่มอาชีพทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย บริการ และอุตสาหกรรมในครัวเรือน

ผลการดำเนินงานในภาพรวม ในรอบ 10 เดือนที่ผ่านมา พบว่า การบริหารในระดับภาพรวม คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องอูมีความเข้าใจ กฎ ระเบียบ ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งคณะกรรมการและสมาชิก มีความเข้าใจนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ผู้กู้ชำระคืนเงินกู้จำนวน 102 ราย คิดเป็นร้อยละ 85 ผู้กู้อาชีพทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ บางราย การคืนเงินกู้ยังไม่เกิดขึ้น เพราะ ยังไม่ครบกำหนดเวลาที่คืนเงิน ผู้กู้แต่ละรายที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงิน แต่ผู้กู้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอย่างจริงจัง ช่วยทำให้มีเงินทุนประกอบอาชีพ เกิดอาชีพใหม่ขึ้นในหมู่บ้าน พัฒนาอาชีพหลากหลาย ถึงแม้ว่ากองทุนหมู่บ้านช่องอูจะมีอุปสรรค ปัญหาข้อขัดข้องบ้าง แต่โดยรวมแล้ว มีประโยชน์เป็นอย่างมากต่อชุมชน

3.3 สรุปผลการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

การดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ในรอบ 10 เดือนที่ผ่านมา จะดูในลักษณะกลุ่มอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า แต่ละกลุ่มได้รับทุนกู้เงินจากกองทุนเฉลี่ยรายละ 10,000 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 77 นำเงินไปใช้พัฒนาอาชีพของตน ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้มาคำนึงกิจการของตนอย่างได้ผล ร้อยละ 85 ชำระคืนเงินกู้แล้ว อย่างไรก็ตาม มีสมาชิกอีกจำนวนหนึ่งที่เงินไปแล้วไม่นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ แต่นำไปใช้หนี้ในระบบ ซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ หรือปล่อยเงินกู้ต่อ

1.2 อภิปรายผล

1.2.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านชองอู่

กองทุนหมู่บ้านชองอู่ เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน และมีแนวโน้มที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุน และมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง ในรอบ 10 เดือนที่ผ่านมา เงินกองทุน 1 ล้านบาท และการบริหารจัดการ มีส่วนช่วยสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง กล่าวคือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านชองอู่ จำนวน 120 ราย จากทั้งหมด 272 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 44 มีเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นในการประกอบอาชีพของตน ไม่ต้องพึ่งพาเงินกู้ดอกเบี้ยราคาแพง เปิดโอกาสให้คนในชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ แต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่ มีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มเพาะเห็ดขอนขาว และมีแนวโน้มจัดทำเป็นสินค้าชุมชน 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านชองอู่ มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

1.2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

ประสบการณ์ของคนในชุมชน ที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียน ที่ให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำซาก และกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนร่วมกันสร้างพลังกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

ปัจจัยด้านลบ

คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุน ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนเวียน เพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ระยะเวลาอันสั้น สมาชิกผู้กู้ที่ได้รับทุนน้อยกว่าที่ตนขอไปเกิดความไม่พอใจ อาจทำให้เกิดการแตกความสามัคคีกันได้ สมาชิกผู้กู้ที่ไม่ส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน จะเป็นตัวอย่างให้ผู้กู้รายอื่นเอาอย่าง และถ้าเป็นมากราย จะทำให้เงินทุนหมุนเวียนขาดสภาพคล่อง

1.2.3 การเกิดองค์กรการเรียนรู้

มีความพยายามที่จะให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดกลุ่มเสวนา การจัดเวทีประชาคม แต่ยังไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ จะมีแต่การเรียนรู้กันเองอย่างง่าย ๆ

1.2.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนชาวบ้านชองอู่ สมาชิกในชุมชนต้องมีความสามัคคี มีอยู่มีกินอย่างเพียงพอสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ มีการรวมกลุ่มของประชาชนเป็นองค์กรของประชาชน ผู้นำมีความซื่อสัตย์ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส มีการประชุมกันเป็นประจำเพื่อรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน โดยสรุปความเข้มแข็งของชุมชน ในทัศนะของประชาชนบ้านชองอู่ มิได้มีความแตกต่างจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.2.5 ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

ผลโดยตรง เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการสามารถก่อให้เกิดรายได้ และนำเงินส่งคืนกองทุน ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทำให้กองทุนเติบโตขึ้น

ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการ สามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินได้ และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพ และสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าแต่ก่อน

ผลกระทบโดยอ้อม วิธีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนไปในทางที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านชองอู่

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีระเบียบเกี่ยวกับการติดตามผู้กู้ที่นำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ในอนาคตควรพิจารณาลดคุณสมบัติผู้กู้ที่ไม่เอื้อกับคนจน ให้ถึงมือคนที่ต้องการใช้จริงๆ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 กำหนดโควต้าเป็นสัดส่วน เพื่อให้คนที่มีคุณสมบัติถึงได้เงินกู้

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 กรรมการส่วนใหญ่มีข้อบกพร่องทางด้านความรู้ ทางด้านเทคนิค ควรมีการอบรม ความ และประชุมบ่อยๆ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 งานเอกสารส่วนใหญ่จัดทำโดยเหรียญกฐิ ควรมีการกระจายให้ทุกคนทำงานอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ตามระเบียบข้อบังคับกองทุนข้อ 15 กำหนดให้มีการเงินฝาก ควรจกให้มีตามระเบียบ เพื่อเป็นการระดมทุน และการออมเงินของสมาชิก

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 ในการประชุมทุกครั้ง ควรจดและทำบันทึกรายงานการประชุมไว้ทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 5 ในการประชุมบางครั้ง ควรเชิญที่ปรึกษากองทุนเข้าร่วมประชุมด้วย เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จากผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านั้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 6 ในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ ไม่ควรพิจารณาอนุมัติเงินกู้ แก่ผู้ที่อาศัยอยู่ครัวเรือนเดียวกันมากเกินไป เพราะอาจจะมีปัญหาในการชำระคืนเงินกู้ภายหลังได้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 7 ในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ ควรพิจารณาให้รอบคอบ เพราะผู้กู้บางรายได้เงินน้อย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจการ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 8 ในการพิจารณาเงินกู้ ควรชี้แจงเหตุผล ถึงจำนวนเงินที่ผู้ขอกู้ได้รับการพิจารณาว่าเหมาะสมอย่างไร เพื่อให้ผู้ขอกู้จะได้เข้าใจว่าพิจารณาด้วยความยุติธรรม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 9 ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ควรมีการแนะนำวิธีทำธุรกิจและการช่วยหาตลาด

ข้อเสนอแนะข้อที่ 10 ผู้ที่ไม่ส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืนกองทุน ควรเร่งดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว เพื่อที่จะไม่เป็นเชืวย่างต่อผู้กู้รายอื่น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 11 ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ควรติดประกาศผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทุกเดือน ให้สมาชิกได้ทราบ เพื่อตรวจสอบความโปร่งใส

ข้อเสนอแนะข้อที่ 12 ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ กรรมการที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายใน ควรมีการตรวจสอบอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อความถูกต้องชัดเจน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 13 ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ควรนำผู้ประกอบอาชีพเดียวกันรวมตัวกันตั้งกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างอำนาจการต่อรอง

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจการอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 กลุ่มอาชีพหลายๆ กลุ่ม ต้องการความรู้เพิ่มเติม ควรมีการฝึกอบรม ศึกษาน หรือเชิญวิทยากรระดับท้องถิ่น นอกท้องถิ่น มาให้ความรู้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ผู้กู้ควรรวมกลุ่มกันตั้งกลุ่มอาชีพ ผลิตสินค้าถึงอุตสาหกรรม ที่มีตลาดรองรับออกจำหน่ายด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 การกู้เงินไปทำการเกษตรเชิงเดี่ยว จะก่อให้เกิดปัญหาไม่จบสิ้น ควรทำการเกษตรแปรรูปและมีการเชื่อมโยงตลาดโดยใกล้ชิด

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 หลังจากสิ้นสุดโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ชาวบ้านจะจัดการตนเอง ควรมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ การประเมินผลเป็นระยะอาจทำโดยชาวบ้านเอง ข้าราชการ นักวิจัยชุมชน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ถ้าต้องการภาพที่ กว้างในระดับตำบล อำเภอ ประเทศ ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ การศึกษาแบบมหภาค

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ควรมีการวิจัยที่ไม่ใช่แนวคิดแบบ CIPP Model อีก เช่นให้ ชาวบ้านประเมินตัวเอง จัดสัมมนา หรือใช้กรอบการประเมินแบบอื่นบ้าง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 ควรจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อให้ผู้วิจัยนำ ผลการศึกษามาใช้ในชุมชน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา.(2545). ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.กรุงเทพฯ:กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา.(2545). ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.กรุงเทพฯ:กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา.(2545). ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.กรุงเทพฯ:กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมพัฒนาชุมชน, สำนักบริหารกองทุนพัฒนาชุมชน.(2544). ปุจฉา วิสัชนา กองทุนหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่ากองเงิน.(24-30 มิถุนายน 2545). มติชนสุดสัปดาห์:25.
- กองทุนหมู่บ้านทำอะไรให้ยั่งยืน. (มีนาคม-มิถุนายน 2544).ชีวิตชุมชน:8.
- ทองวิชาการและแผนงาน. (2544). ก้าวไปข้างหน้า.วารสารเทศบาลตำบลจอหอ. 1(1):8.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). ชุมชนนิยม:ฝ่าวิกฤตชุมชนล่มสลาย.กรุงเทพฯ:ซัคเซสมิเดีย.
- ขวัญเรือน โศกขุนทด. (2545). สักยภาพของชุมชนกับอนาคตกองทุนเงินล้าน.(รายงานการศึกษาชุมชน).
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ,สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2, ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 .กรุงเทพฯ: บริษัทสหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชองอู่. (2544). ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชองอู่. นครราชสีมา

เงินไม่สำคัญเท่ากับทุนทางสังคม ตัวอย่างดีๆ เกิดขึ้นในทุกจังหวัด (17-19 มิถุนายน 2545). ประชา
ชาติธุรกิจ:2.

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน. (มีนาคม-มิถุนายน 2544).ชีวิตชุมชน:22.

นงลักษณ์ เดชะพิพงษ์.(2545). จุดเด่นจุดด้อยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.วารสารการศึกษา
นอกโรงเรียน:32.

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์.(2543).วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.

นิภา มานะการ และ โสภณ เสือพันธ์. (2538). หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา 1. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์
เอมพันธ์.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและ
ประเมินโครงการ.

ลม เปลี่ยนทิศ.(23 มกราคม 2545). เงินกองทุนหมู่บ้าน 7 หมื่นล้านไม่หมุนไปอย่างที่ฝัน.ไทยรัฐ:6.

ศรีศักดิ์ วัลลิโภคม.(2540). แอ่งอารยธรรมอีสาน.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มติชน.

ศัลยา ประชาชาติ.(2545).เศรษฐกิจโตขึ้น 0.80%.มติชนสุดสัปดาห์. 22(1189):16.

สมชาย กุศลวนสมบัติ. (6 มีนาคม 2545). กองทุนหมู่บ้าน (อีกที). ไทยรัฐ:5.

สมพันธ์ เดชะอริก. (15 มกราคม 2545). การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ. มติชนราย
วัน:6.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ).(2544). รวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สามัคคี บุญชะวัฒน์. (2543). สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนทร รวีเหลือง. (2544). การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้ยั่งยืน. เทคโนโลยี. 96:23.

สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม. (2545). 999 วันแห่งการเรียนรู้กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม.
กรุงเทพฯ:ศรีเมืองการพิมพ์.

สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม. (2544). เตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้านประสบการณ์บ้านนาท้อ
เด่น จังหวัดน่าน.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ส่วนบริการวิชาการหอสมุดแห่งชาติ.(2544). เอกสาร
ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ธนการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด
ย่อมแห่งประเทศไทย.

อัครการเมืองตั้งสมมุติฐานคิด. (8 พฤศจิกายน 2544). ไทยรัฐ:8.